MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

št. 248 ... poštnino računjenima (C. C. con la posta) | V Trstu, v torek, 18. oktobra 1927. | Posamezna številka 30 cent. | Letnik LII

List izhaja vsaki d... ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, ... celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Pos... še 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone ... trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, poslana, vsaka L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.—. Oglasi na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

STARE ŠEGE

Kadar pridem v tuj kraj, me ne zanima v prvi vrsti tisto, kar imajo dotični ljudje ali dotična pokrajina skupnega z ljudmi in pokrajino, iz katere sem sam doma. Moje oko in moje uho se v prvi vrsti ustavi na posebnostih, ki nimajo z ostalimi pokrajinami in ljudstvi nič skupnega. In če me kdo vpraša, ko se vrnem: «Kako je tam?» bom odgovoril: «Take so hiše, taka je noša, taka je govorica, take so šege in navade.» Pri tem bom našteval vse tiste značilne posebnosti, ki so svojstvene za dotično ljudstvo ali deželo.

Kadar bom mislil na dotično ljudstvo, bom v mislih izločil vse, kar je navadnega, misli bodo obstale le na nenavadnih rečeh. In tem več nenavadnih reči ko obdaja eno ljudstvo, bolj živ, bolj značilen je njegov obraz, lažje si ga je zapomniti in tudi — rajše ga imamo, ker vzbuja več zanimanja.

Brez dvoma so imele nekdaj vse ljudske skupine, ki so živele v posebnih skupnih razmerah, (tu prihajajo v poštev gospodarske, narodne in etnografske razmere, stiki s sosedi), svoj poseben obraz. Tako smo ločili in deloma še ločimo Sicilijanca od Sarda, Furlana od Pijemonteža, Korošca od Kranjca in še tu pri nas imamo več skupin, ki so se v marsičem zelo ločile med seboj, recimo Vipavca od Kraševca itd.

Civilizacija in kultura sta te razlike počasi vsaj na zunaj uravnali, tako se danes po noši ljudje že malo več ločimo med seboj, tudi naše hiše so si že podobne kot lira liri; le narečja so ostala in pa nekatere šege in navade.

O teh šegah bi rad par besed spregovoril. Civilizacija in kultura gresta svojo pot, marsikaj dobrega sta prinesli, a tudi to in ono slabo, proti njima se ni mogoče boriti; prišel bo čas, ko si bo na zunaj svet čisto podoben, značilne vnanje poteze posameznih ljudskih skupin bodo docela izginile.

To pa je vnanjost; razne nove pridobitve so in bodo spreminjale obraz zemlje, temu se pa odpomoči ne da. Na nečem drugem mi je, na duševnih znakih vsakega ljudstva. O jeziku tu ne govorim; v mislih imam tiste šege in navade, ki smo jih rabili o raznih prilikah, posebno naše kmečko ljudstvo, ki so pa danes polagoma že izginile. Prav je, če je danes kje kak kos narodne noše, da je ne vržete proč, in če se kje nahaja kaka izrezljana lepo «pomalana» skrinja, da je ne zavržete; to so umetnine domače obrti, ki so lep spomin na starodavne dni in imajo tudi svojo vrednost. V mislih pa imam tiste šege, ki so jih naši dedje skozi stoletja tako zvesto varovali in ki se jih današnja doba že sramuje, tako kot se mladi ljudje sramujejo, če gre njih teta v staromodnem krilu k maši.

To sramovanje ni na mestu. To je naš narodni duševni obraz, ki se je razvil, rastel in se spreminjal skozi tisočletja, a izginil ni, ker se ga nihče ni sramoval. Le poglejmo vse od vezenin na belih predpasnikih in belih ruticah kmečkih deklet do altarčka v kotu, od pisanih velikonočnih piruhov in drugih velikonočnih navad, do božiča in kolede, od lepih pesmi, ki so se prebujale s hrepenenjem ob jasnih jesenskih večerih, do bajk, ki so jih pravili, ko so luščili koruzo, obrezovali repo in opravljali še razna druga kmečka dela, pri katerih delajo samo roke, beseda pa se prosto plete med ljudmi. In pa kresovi in ženitovanjske navade, kje so? Ne priganjam vas, da obnovite in ohranite vraže, ki so same na sebi dovolj ukoreninjene med nami. Proč z njimi! Ohrani pa se lahko, kar je lepega, dobrega in koristnega, kar je za naš duševni obraz značilnega.

To pa zato, da ne bomo prazni, ko izgubimo še te zadnje znake. Vedimo, da nas bodo tisti, ki bodo prišli med nas, sodili in ljubili po tistih lepih posebnostih našega duševnega obraza, ki jih drugje niso videli, ne pa po vnanjih znakih naše pomeščanjenosti.

F. B.

Novo zasedanje ministrskega sveta

Poročilo on. Mussolinija o notranjem položaju

Državni nameščenci - Posojila podjetjem na Reki

RIM, 17. Danes se je pričelo novo, oktobersko zasedanje ministrskega sveta, ki bo, kakor predvidevajo v političnih krogih, zelo važno in bo obsegalo vsaj tri seje.

Ministrski svet se je sestal ob 10. predpoldne v viminalski palači. Seji je predsedoval on. Mussolini, ki je kot minister za notranje zadeve podal izčrpno poročilo o notranjem položaju. Naglašal je, da je od prvih dni avgusta, ko se je vršilo zadnje zasedanje ministrskega sveta, pa do danes potekalo življenje v državi popolnoma mirno. Usmrtitev Sacca in Vanzettija pomanjkanje, ki ga občutijo nekateri sloji prebivalstva, pomanjkanje, ki spremlja v vseh državah sveta finančno obnovitev, atentat proti dvema voditeljema fašizma v Ravenni in umor italijanskega podkonzula grofa Nardinija niso dali povoda za več ali manj umestne manifestacije. «Nacija,» je dejal on. Mussolini, «je še enkrat izpričala svojo zrelost, zadržujoč svoje zgražanje in svojo bolest.»

Načelnik vlade je omenil, da sta bili v zadnjem času rešeni važni vprašanji najemnin v mestih in na deželi. Da ne bi premnogi državni in cerkveni prazniki prekinili za preveč časa delovanje naroda, je on. Mussolini sklenil, da se bo praznovanje pete obletnice pohoda na Rim vršilo v nedeljo, 30. oktobra, praznovanje zmage pa naslednjo nedeljo, 6. novembra. Po 6. novembra je do novih odredb prepovedana sleherna ceremonija, manifestacija, proslava itd.

Finančni minister on. Volpi je podal na seji podrobno poročilo o gospodarskem in finančnem položaju države ter o položaju državne bilance. Ministrski svet je poročilo odobril, nakar je razpravljal o aktivnih in upokojenih državnih nameščencih. V zmislu ukaza od 7. maja 1927., ki predvideva postopno odpravo draginjskih doklad, je ministrski svet določil, da se osobju 5., 6. in 7. činovnega razreda odvzamejo draginjske doklade; isto velja tudi za državne uslužbence nižjih činovnih razredov, ki nimajo skrbeti za družino. Onim državnim nameščencem, ki dobivajo enotno plačo, v kateri je všteta tudi draginjska doklada, se plača zniža za 30 lir mesečno. Znižajo se končno tudi draginjske doklade navadnih državnih upokojencev; direktnim upokojencem se pokojnina zniža za mesečnih 50 lir. Z izvedbo teh ukrepov se bo državna bilanca razbremenila za približno 200 milijonov lir od skupne svote 8 milijard lir stroškov, ki jih država ima s plačami in pokojninami državnih nameščencev.

Finančni minister je predložil nato v odobritev načrt za ukrep, ki naj olajša podeljevanje posojil industrijskim in trgovinskim podjetjem na Reki. Vlada je v to svrho odmerila že leta 1925 svoto 25 milijonov lir.

RIM, 17. Po poročilu predsednika vlade in notranjega ministra o notranjem političnem položaju in po poročilu finančnega ministra o gospodarsko-finančnem položaju ter o znižanju uradniških plač je odobril ministrski svet 17 osnutkov zakonov in odredb, ki jih je predložilo finančno ministrstvo, dva osnutka, ki ju je predložilo ministrsko predsedništvo in 9 osnutkov zakonov in odredb, ki jih je predložilo ministrstvo za zunanje zadeve.

Ob 13.45 je bila seja zaključena. Jutri ob 10. uri dopoldne se bo vršila druga seja ministrskega sveta v tekočem zasedanju.

Kralj in kraljica

pri odkritju spomenika padlim vojakom

SANTA CROCE OB ARNU, 17. Včeraj se je tukaj vršila slavnost odkritja novega spomenika padlim vojakom. Ceremonija je zadobila poseben pomen in svečanostno lice radi prisotnosti Nj. Vel. kralja in prometnega ministra Ciana. Občinstvo je kralja ob prihodu burno pozdravljalo, vzklikujoč savojski hiši.

VIAREGGIO, 17. Ob prisotnosti Nj. Vel. kraljice Helene in Nj. kr. vis. princezinje Giovanne se je včeraj otvorila v Forte dei Marmi kapelica, posvečena spominu padlih vojakov.

Italijanski poslanik

pri jugoslovenskem zunanjem ministru

MILAN, 17. Današnji «Corriere della sera» prinaša naslednjo vest iz Beograda:

Italijanski poslanik v Beogradu general Bodrero je prosil včeraj dopoldne za avdijenco pri zunanjem ministru Marinkoviću. Ta mu jo je, neglede na to, da je bil praznik, dovolil in ga je sprejel okrog poldneva. Iz gotovih ozirov se da soditi, da se je tudi ta poset nanašal na protiitalijansko pisanje jugoslovenskega časopisja in da je poslanik general Bodrero opozorii ministra na posledice, ki bi jih lahko povzročila ta kampanja glede odnošajev med Italijo in Jugoslavijo.

Izgleda, da so vzeli beograjski uradni krogi in jugoslovenski minister Marinković to na znanje ter da je italijanskemu poslaniku zasigurano, da se bo, kolikor bo mogoče, delovalo na to, da bo jugoslovenski tisk spremenil svoje protiitalijansko stališče.

Borba proti raku

MILAN, 17. Včeraj se je vršil otvoritveni sestanek prvega nacionalnega zborovanja Italijanske lige za boj proti raku. Zborovanje se vrši pod pokroviteljstvom Nj. vel. kraljice Helene in načelnika vlade on. Mussolinija.

Požar.

MILAN, 17. Pri Chiaravalle je sinoči izbruhnil velik požar, ki je upepelil obsežno gospodarsko poslopje in povzročil nad pol milijona lir škode.

Argentinski zunanji minister

odpotoval iz Italije

RIM, 17. Argentinski zunanji minister Galardo je s svojo družino zaključil potovanje po Italiji s trodnevnim bivanjem v Genovi. Ob odhodu iz Italije je poslal ministrskemu predsedniku on. Mussoliniju brzojavko, v kateri se zahvaljuje za dokaze prijateljstva in bratstva med obema narodoma.

On. Mussolini je na brzojavko odgovoril izražujoč vero v neomajno prijateljstvo med Italijo in Argentinijo.

Maršal Pilsudski

pride v Rim?

BERLIN, 17. Listu «Lokal-Anzeiger» poročajo iz Varšave, da odpotuje maršal Pilsudski koncem oktobra ali v prvih dneh novembra v Rim, kjer se namerava sestati s papežem in načelnikom vlade on. Mussolinijem. List dodaja k svojemu poročilu, da še ni znano, ali bo obisk pri načelniku italijanske vlade ali izključno privatnega ali političnega značaja.

Truplo umorjenega podkonzula v Parizu grofa Nardinija bo pokopano v Rimu

RIM, 17. Jutri ob 17.20 bo pripeljano na postajo Termini v Rimu truplo italijanskega podkonzula v Parizu grofa Nardinija, ki je bil, kakor znano, umorjen dne 12. septembra v Parizu. Ob 10.30 bodo prepeljani zemski ostanki grofa Nardinija na državne stroške na rimsko pokopališče, kjer bo pokopano v družinski grobnici.

Učiteljske plače in pokojnine ne bodo znižane

RIM, 17. Pred kratkim je bilo napovedano, da se bo pričelo v državni upravi šteditи in da bodo proračuni posameznih ministrstev skrčeni.

Kakor doznava agencija «Informatore della Stampa», se z ozirom na to štednjo, ki se bo izvajala tudi pri ministrstvu za prosveto, ne bodo znižale učiteljske plače in pokojnine.

Vatikanskemu glasilu bo odgovoril «Foglio d'Ordini»

RIM, 17. Jutri ali pojutrišnjem izide «Foglio d'Ordini», uradno glasilo fašistovske stranke. V tej napovedani številki bo prinesel med drugim važen članek o rimskem vprašanju. Članek bo tvoril obenem odgovor na članka, ki ju je pred kratkim prineslo glasilo svete stolice o tem vprašanju.

Četrti mednarodni kongres za zračno plovbo

RIM, 17. 24. t. m. se bo otvoril v Rimu 4. mednarodni kongres za zračno plovbo, na katerega bo 50 držav poslalo svoje zastopnike. Povabljene od italijanske vlade se bodo kongresa udeležile tudi bivše sovražne države.

Nesreča na cesti med Rimom in Ostijo

RIM, 17. Danes ob 15.30 sta se na ostijski cesti trčila tovorni avtomobil in tramvajski voz. Vsled trčenja sta bila težko poškodovana tramvajski sprevodnik in neka gospa. Prepeljana sta bila v bolnico.

Seja jugoslov. min. sveta

BEOGRAD, 17. Danes od 18. do 21. ure se je vršila seja ministrskega sveta. Po seji so ministri izjavili novinarjem, da je bila vsa seja posvečena aktuelnim političnim vprašanjem, predvsem pa delu v parlamentu.

Minister Vlada Andrić je izjavil novinarjem, da so odnošaji med radikali in demokrati dobri. Finančni minister je dementiral vesti, po katerih bi naj bilo razveljavljeno posojilo, ki ga je najela beograjska občina.

Ministrski svet je nadalje sprejel na znanje poročilo ministra za narodno zdravje, ki je ponovno izrazil potrebo, da se izroči kopališča oblastnim samoupravam. Za Vrnjačko banjo pa se zanima velika francoska družba, ki ga namerava vzeti v zakup in ga v nekoliko letih popolnoma preosnovati.

Gibanje bolgarskih komitašev

Preprečen napad na skladišče streliva v Jugoslaviji

ATENE, 17. Grške oblasti so podvzele energične mere, da preprečijo nameravane vpade makedonskih komitašev na grško ozemlje, ki jih je hotel organizirati znani agitator Kotičev.

BEOGARD, 17. Danes ponoči okrog 2. ure so se tri osebe, oborožene s puškami in bombami, približale skladišču topniškega streliva in smodnišnici v Kraljevici pri Zaječaru. Straža jih je pravočasno opazila ter jih je pozvala, naj se ustavijo. Na ta poziv straže so neznanci odgovorili z ognjem iz pušk ter težko ranili stražo. Na lice mesta so prihiteli ostali stražniki, toda zlikovci so že pobegnili proti bolgarski meji. Odrejeno je bilo vse potrebno za njihovo zasledovanje. Rezultati tega zasledovanja do sedaj še niso znani. Po vseh znakih so bili napadalci makedonski komitaši.

Nevihta in poplava

v Albaniji in Hercegovini

TIRANA, 17. Včeraj popoldne je divjala nad Tirano huda nevihta, tekom katere je udarila strela v minaret mošeje Tabak. Stolp se je zrušil in predrl streho mošeje, v kateri se je nahajalo 30 vojakov. Izpod razvalin je bilo izkopanih 12 ranjencev. Rane nekaterih so smrtno nevarne.

MOSTAR, 17. Včeraj popoldne je divjala nad mestom in okolico strahovita nevihta. Naliv je bil tako silen, da so vsi potoki prestopili bregove in poplavili vso okolico. Iz neke kmetske hiše, kamor je vdrla voda z veliko naglico, je odnesla otroka z zibelko vred. Neurje je povzročilo precejšnjo gmotno škodo.

Pogajanja vstašev v Meksiku

MEKSIKO, 16. General Artur Bernal, načelnik meksikanskega glavnega stana, je objavil poročilo, da zasleduje vladna konjenica vstaške čete generala Gomeza, ki so pobegle v gorovje Huatusco v pokrajini Vera Cruz.

Proslava desetletnice

boljševiške revolucije in kongres izvrševalnega odbora v Leningradu

LENINGRAD, 17. Včeraj se je vršila v Leningradu ob navzočnosti sovjetske vlade, članov izvrševalnega odbora komunistične stranke in raznih drugih predstavnikov proslava 10. obletnice boljševiške revolucije. Proslava se je vršila v palači prejšnje dume. Proslave so se udeležili tudi člani opozicije: Trocki, Zinovjev in Jevdokimov. Poslednji je hotel govoriti, pa mu zborovalci niso dovolili besede.

Obenem s proslavo se je vršil tudi kongres osrednjega izvršilnega odbora komunistične stranke. Kongres je otvoril predsednik Kalinin. Za njim je povzel besedo načelnik sovjetskih komisarjev Rikov. Poročal je o zunanjem in notranjem političnem položaju v Rusiji.

Pred leti, je dejal Rikov, ko je bila sovjetska Rusija še brez moči in nekonsolidirana, so sovjetski zastopniki v Genovi in v Haagu ponujali imperialističnim državam sporazum. Sedaj tega ni več treba. Sedaj je Rusija že skoro konsolidirana in spet močna. Spričo tega ji ni treba plačati to, kar je obljubila v Genovi in Haagu. Čim močnejši postajamo in čim neodvisnejši od kapitalističnih držav, tem manj bomo razpoloženi za to plačevanje.»

«Če sedaj ni mogoče govoriti o dnevu, ko bo ZSSR napadena, ni s tem prav nič rečeno, da se tak napad ne pripravlja.» V poslednjem času so pokazale imperialistične države namen, da prekinejo z ZSSR diplomatične in gospodarske odnošaje.

Pri notranje-političnem delu svojega poročila je govornik zatrdil, da bo kmalu uveden sedemurni delavnik, pri čemer pa bo predvsem soodločevala racionalizacija industrije. Žene so v Rusiji po zakonu enakopravne možem. Revolucija je uničila vse prejšnje predpravice uradništva, vendar pa je ostala v novi državni upravi še vedno vkoreninjena cela vrsta starih običajev. Doba poslednjih 10. let je doba revolucije, katere glavni cilj je bil, konsolidacija gospodarske in politične moči Rusije kot sovjetske države.

Govornik je zaključil svoj govor z zatrdilom, da bodo industrijskim delavcem v bodočih letih skrčeni osemurni delavniki na sedemurne. V Rusiji bo zgrajenih za 50 milijonov ljudskih domov, za 15 milijonov rubljev pa novih šol. Končno je izjavil, da sovražnikom sovjetske vlade ne bodo izdane nikake amnestije.

Poveljnik Maddalena pristal v Moskvi

MOSKVA, 16. Poveljnik Maddalena je pristal danes ob 15.45. Sprejeli so ga italijanski poslanik Cerrutti, člani poslaništva in zastopniki aeronavtičnih organizacij.

Costes in Le Brix

v Rio de Janeiru

LONDON, 16. Iz Rio de Janeira poročajo: Costes in Le Brix sta odletela davi ob 7.40 iz Port Natala. Imela sta leteti do Rio de Janeira. Proti večeru pa je došla vest, da je moralo njuno letalo «Nungesser et Coli» pristati v Carabelli. Vzroki prisilnega pristanka še niso znani.

RIO DE JANEIRO, 17. Danes ob 12.15 sta pristala v tukajšnjem pristanišču francoska letalca Costes in Le Brix, ki sta namenjena v prestolnico Argentinije Buenos Aires. Prebivalstvo je priredilo obema letalcema veličasten sprejem. Sinoči sta pristala v luki Caravellas, ker radi teme nista hotela nadaljevati poleta.

Prisilen pristanek nekega hidroplana blizu Sardinije

NEAPELJ, 17. Danes zjutraj je bil pripeljan v neapeljsko pristanišče neki francoski hidroplan, ki je bil včeraj popoldne radi silne nevihte primoran pristati sredi morja v bližini Sardinije. V neapeljsko pristanišče ga je pripeljal nemški parnik «Ramses», ki je potem nadaljeval svojo pot. Ker je zadobil hidroplan le lahke poškodbe, namerava njegov pilot poročnik Paris takoj nadaljevati svoj polet proti Beyruthu.

Miss Elder in kapetan Haldeman potujeta v Pariz

HORTA, 17. Nocoj sta odpotovala na portugalskem parniku «Lima» letalka miss Elder in kapetan Haldeman, ki so ju v Horti sprejeli z velikim sijajem in navdušenjem. Ustavila se bosta v Lisboni, od tam pa bosta potovala naravnost v Pariz.

Ponesrečen poskus prekooceanskega poleta

OLD ORCHARD, 17. Davi je hotela ameriška letalka gospa Grayson nastopiti svoj že dalj časa pripravljani polet iz Amerike na skandinavski polotok. Po polurnem poletu pa se je letalka spet povrnila na letališče, ker se ji je zdelo, da letalo radi nepravilne razmestitve tovora ni bilo v ravnovesju. Letalka je izjavila, da odleti še tekom današnjega dne in to takoj, čim bodo preuredili razmestitev tovora.

Nemški letalec Horst Merz na poletu preko oceana?

BAIA DI VIGO (Španija), 17. Včeraj ob 18. uri je pristal v tukajšnjem pristanišču hidroplan z letalcem Horst Merzom, ki je Nemec. Včeraj zjutraj je Host Merz odletel iz Amsterdama ter namerava še tekom današnjega dne pričeti prekooceanski polet. Če bo vreme ugodno, bo izvršil polet v eni sami etapi.

Rakovski je zapustil Pariz

PARIZ, 17. Včeraj zjutraj ob 6. uri se je bivši sovjetski poslanik Rakovski z avtomobilom odpeljal iz Pariza v smeri proti Berlinu. Ni znano, ali se namerava dalj časa ustaviti v Berlinu ali pa bo potoval naravnost v Moskvo. Francoski listi so posvetili humoristične vinjete v slovo poslaniku, ki mu je bilo toliko na tem, da ostane v Parizu.

Francoska nota o carinskih tarifih izročena ameriški vladi

WASHINGTON, 17. Poslednja francoska nota, ki se nanaša na carinske tarife, je bila sinoči predana vladi Združenih držav. Izvleček iz te note, ki ga priobčujejo listi, je napravil na javnost najboljši vtis. Verjetno je, da bo vsa zadeva v najkrajšem času predložena izvedencem. Preteklo bo pa brškone precej časa, da bo izdelan načrt pogodbe. Velik del pogajanj se bo vršil naravnost med ameriškim državnim tajnikom Kelloggom in francoskim poslanikom, ki se bosta o tarifih še tekom tega tedna vse potrebno dogovorila.

Izredno zasedanje bolgarskega sobranja

SOFIJA, 16. Včeraj je bolgarski ministrski predsednik Ljapčev otvoril izredno zasedanje bolgarskega sobranja. Na včerajšnji seji je sobranje odobrilo dnevni red za sejo, ki se bo vršila v torek. Na tej seji bodo bolgarski poslanci razpravljali o merah, ki so bile podvzete z ozirom na delovanje makedonskih komitašev, posebno pa o izjemnem stanju v Petriću in Čustendilu.

Drobne vesti

Nastas Petrović, jugoslovenski poslanec in član radikalne stranke, je bil včeraj izključen iz radikalskega poslanskega kluba.

Pismo iz Poljske

Varšava, 14. oktobra 1927.

V varšavski javnosti se še vedno mnogo razpravlja o zadnjih incidentih na poljsko-litovski meji ter o aretacijah v Litvi in Vilni. Vendar pa se je prvotno razburjenje poleglo, ker je napeto razpoloženje javnosti našlo duška na velikih manifestacijskih zborovanjih. Veliko pozornost je vzbudila vest varšavskega lista «Kurjer Czerwanog», ki često neuradno tolmači namere poljskega zunanjega ministrstva, da se je maršal Pilsudski odločil, da osebno prouči vilensko vprašanje ter da se bo potrudil, da se to vprašanje, ki že več let kali odnošaje med Poljsko in Litvo, čimprej reši.

V notranje-političnem življenju je edini značilnejši dogodek odgovor ministrskega predsednika predsedniku zbornice Rataju na njegovo pismo o odredbah glede tiska. Kakor znano, je maršal Pilsudski nedavno sporočil zakonodajnim oblastim, da smatra odlok o tisku za veljavnega, ker ga zbornica ni še razveljavila. Glasom ustave ima Pilsudski prav, kajti zakon, ki ga odobri zbornica,

stopi v veljavo le tedaj, ko je bil objavljen v uradnem listu, kar se pa z zakonom o tisku ni še zgodilo. G. Rataj je pa odvrnil na ta odgovor ministrskega predsednika, da se mora odlok z ustavnega stališča smatrati kot ukinjen. Vodilni činitelji v zbornici se sklicujejo na odlok, ki pravi, da izgubijo izredne odločitve predsednika republike vsako veljavnost, ako niso bile pravočasno predložene zakonodajnim oblastim, ali pa če niso bile od njih odobrene. (Kakor znano, je bil odlok o tisku izdan kot izredna naredba, ki jo je podpisal predsednik republike na podlagi polnomočne vladne oblasti, ki mu je bila podeljena v avgustu lanskega leta.) Toda kljub vsemu temu vztraja Pilsudski na svojem stališču in v svoji novi izjavi naglaša, da smatra spor z zbornico še kot neporavnan.

O sklicanju zakonodajnih oblasti se v javnosti jako malo govori, čeprav je gotovo, da bo to vprašanje rešeno v najkrajšem času. Po ustavi morajo zakonodajne oblasti biti sklicane do konca meseca oktobra, kar pa še ne pomeni, da se morajo sestati. Lani se je n. pr. zbornica sestala šele prve dni novembra. Na tem zasedanju bo vlada predvsem skušala izposlovati odobritev državnega proračuna, in to čimprej.

Čeprav ni še točno znano, kdaj se bosta zbornica in senat sestala k rednemu jesenskemu zasedanju, se je te dni že pojavila v javnosti prva vest o volitvah. Ker je ta vest prišla iz vrst vladne skupine, ji je treba posvetiti posebno pozornost. Po najnovejših vesteh namerava vlada 30. novembra razpustiti zbornico in senat. Njuna zakonodajna doba bo podaljšana samo za 8 dni, veljavnost poslanskih in senatorskih mandatov bo prenehala z 22. novembra, kar pa v praksi ne pomeni mnogo. Glasom zakonitih naredb se morajo nove volitve razpisati tekom 3 mesecev, t. j. najdalje do 29. februarja 1928.; zato je verjetno, da bo volilni termin določen na 25. februarja.

Popolnoma nepričakovano, kakor strela z jasnega neba, je dospela iz Lodža v Varšavo vest, da so se v nedeljo vršile tam občinske volitve. V volilni borbi je prodrla socijalno-demokratska stranka, ki je dobila polovico vseh mandatov, ki jih je 70. Za komuniste je bilo oddanih 37.000 glasov, a njihova kandidatna listina je bila razveljavljena. Desnica, ki je do sedaj imela večino, je izgubila vse glavne pozicije. Najhujši poraz so pa doživeli kandidati vladne listine, ki so računali na velik uspeh. Izid lodžskih volitev bo morda neposredno pokazal svoj vpliv tudi tedaj, ko se bo definitivno odločevalo o terminu novih volitev v zbornico.

Politične beležke

Boljševiška amnestija povodom desetletnice revolucije v Rusiji.

Povodom proslave desetletnice ruske revolucije bo sovjetska vlada najbrž proglasila amnistijo, za katero vlada v moskovski javnosti veliko zanimanje. Sodeč po izjavah, ki so jih podali nekateri ugledni sovjetski činitelji, bodo te amnestije deležni predvsem zločinci, ki so zakrivili nekrvave zločine, tako na pr. tatovi, goljufi, prešestniki i. t. d. Verjetno je, da bodo izpuščeni iz zapora vsi oni, ki so zagrešili težje zločine, a so jih izvršili pod pritiskom težkih življenskih razmer. Značilno pri vsej stvari je dejstvo, da bodo amnestije deležni samo jetniki iz delavskih in kmetskih slojev, ostalim pa boljševiška amnestija ne bo prinesla nikakih olajšav.

DNEVNE VESTI

Nov prefektov ukrep o stanovanjih

Tržaški prefekt kom. Fornaciari je izdal včeraj nov odlok o stanovanjih, ki nalaga hišnim gospodarjem in njihovim upraviteljem nove obveze glede praznih stanovanj. Ugotovilo se je namreč, da se špekulacija s stanovanji nadaljuje, posebno pa se v ta namen skrivajo številna stanovanja, tako da je veliko družin takorekoč brez strehe prav radi takih špekulacij s stanovanji in z njimi združenega stanovanjskega verižništva.

Prefektov odlok, ki bo objavljen danes, navaja v utemeljitvi podrobno pravkar omenjene pojave ter naglaša, da je vprašanje stanovanj še vedno težko in zamotano posebno radi stalnega dotoka prebivalcev, medtem ko skrivanje praznih in opremljenih stanovanj stremi za tem, da se navijajo najemnine in s tem moti mirnost prebivalstva in javni red. Radi tega se nalaga hišnim gospodarjem in upraviteljem solidarno dolžnost, da morajo v teku 10 dni po objavi prefektove odredbe naznaniti občinskemu uradu stanovanja z opremo ali brez nje, ki niso v najemu ali so postala v teku vsakega meseca prazna. Pri tem je treba navesti število prostorov in višino mesečne ali tromesečne najemnine, ki jo je plačeval dosedanji najemnik ali ki se za stanovanje sedaj zahteva.

V prvih desetih dnevih vaskega meseca morajo hišni gospodarji istotako naznaniti ona stanovanja, ki so postala prazna.

Kdor se ne bo ravnal po novi odredbi, bo naznanjen pristojnemu sodišču in lahko dobi zapor do treh mesecev in globo do 2000 lir..

Razdelitev vojne mornarice

S 1. novembra t. l. bodo sile kr. vojne mornarice razdeljene takole:

Oklopnica «Cavour», admiralska ladja, sedež glavnega poveljništva vojne mornarice in poveljništva prve eskadre. Bojno divizijo prve eskadre bodo tvorile oklopnice: «Doria» (admiralska ladja), «Duilio», «Dante» in «Giulio Cesare». Druga divizija (rušilci) bo sestavljena iz bojnih ladij «Quarto» (admiralska ladja), «Tigre» (načelnik III. flotilje), V. skvadrilje obstoječe iz ladij «Borea», «Zeffiro», «Espero», «Ostro», «Sirtori», «Orsini», «Acerbi» in «Stocco» (slednje štiri začasno); iz IV. skvadrilje, ki jo tvorijo ladje «Nembo», «Aquilone», «Eolo» in začasno «Nembo», «Borea», «Turbine», «Schiappini»; iz IV. flotilje, ki ji načeljuje izvidna ladja «Pantera»; VII. skvadrilje, obstoječe iz ladij «Ricasoli», «Sella», «Nicotera» in «Crispi»; iz VIII. skvadrilje, obstoječe iz ladij «Sauro», «Battisti», «Manin» in «Nullo». Divizijo podmornikov tvorijo: «Pacinotti» (admiralska ladja), I. skvadrilja, obstoječa iz ladij «Mocenigo» (načelnik flotilje), «Micca», «Barbarigo» in «Galvani»; I. skvadrilja podmornikov, obstoječa iz enot «Marcello», «Provana», «Torricelli», «Nani», «Erno»; II. skvadrilja, obstoječa iz enot «N 4», (načelnik flotilje) «N 1», «N 3», «N 5» in «N 6»; II. skvadrilja podmornikov, III. skvadrilja podmornikov, obstoječa iz enot «F 19» (načelnik flotilje), «F. 7» «G 9», «F. 16», «F 17», «F. 18», «F. 20», «F. 21», «X 2»; IV. skvadrilja podmornikov, obstoječa iz enot «F 10, (načelnik flotilje), «F 2», «F 5», «F 14», «F 15»; V. skvadrilja podmornikov. obstoječa iz enot «H 4» (načelnik flotilje), «H 1», «H 2», «H 3», «H 6», „H 7". Na razpolago hidrofonične šole v Tarantu sta stavljena podmornika «F 1» in «F 6» dodeljena drugi flotilji. Skupino podmornikov v zgornjem delu Jadrana tvorita «F 12» in «F 14». V preizkušnji so podmorniki «Balilla», «Mameli», «Cappoini» in «Millelire». Dalje spadajo k prvi eskadri še sledeče ladje: letalonosec «Miraglia», flotilja «Masov» z admiralsko ladjo «Sorrento», III. flotilja «Masov» - torpedonoscev, in I. flotilja protipodmorniških «Masov».

Druga eskadra je sestavljena tako-le: bojna ladja «Ancona», admiralska ladja, sedež drugega poveljnika vojne mornarice in poveljnika II. eskadre ter poveljnika divizije izvidnih ladij. Divizijo izvidnih ladij tvorijo bojne enote «Ancona», «Bari», Leone», «Venezia», «Premuda» in «Ribotty». Prvo divizijo rušilcev tvorijo enote: «Brindisi» (admiralski ladja), «Mirabello» (načelnik flotilje), «Fabrizi», «Finotto», «La Farina», «Cosenza» in «Carini», ki tvorijo obenem I. flotiljo, odn. skvadriljo. II. skvadriljo odn. flotiljo tvorijo enote: «Pepe», «Prestinari», «Cantore», «Montanari», «Cascino», «Falco» (načelnik flotilje). K četrti flotliji spadajo enote: «Calatafimi», «Castelfidardo», «Monzembano», «Curtatone». Pomožne ladje so naslednje: «Quarto» (delavniška ladja), «Polifemo», «Dalmazia», «Pagano», «Cerde» (prevozna ladja za vodo), «Prometeo» (za prevažanje nafte), «Titano», «Lipari» in «Tremiti» (slednje tri so vlačilci). K divizijski rezervi izvidnih ladij spadata izvidnika «Taranto» in «Rossarol». K prvi diviziji rušilcev spadajo enote: «Aquila», «Audace», «Bassini», «Lamasa» in «Medici». K drugi diviziji rušilcev pa spadajo: «Pepe», «Pocrio» in «Cairoli» (le-ta začasno).

RAZPUŠČENA DRUŠTVA.

«Goriška straža» poroča še o sledečih razpuščenih društvih:

Goriški prefekt je razpustil katoliška prosvetna društva v Lomu, Marijinem Celju in Sedlu. Utemeljitev ukinjenja je navedba, da so društva delovala v nasprotju z nacionalnim redom.

IZGUBIL SE JE

11-leten deček. Ni ga domov od sobote, 15. t. m. Ima na sebi črne cajgaste hlače, rdečo majo s črno črto in šolsko torbo. Kdor bi kaj vedel o njem, se vljudno prosi, da naznani to v Kobdilj št. 20, kjer se mu bodo plačali tudi eventuelni stroški.

Iz tržaškega življenja

Samomor starke radi bede.

Sosedje 62-letne vdove Emilije Rauber, stanujoče v ulici Brunner št. 11, so se v nedeljo zelo čudili, da ni bilo starke celo dopoldne na spregled, dasi je navadno zgodaj vstajala, zlasti ob nedeljah, ker je redno hodila k jutranji maši. Meneč, da se je mogoče starki kaj pripetilo, so končno okoli poldne ponovno potrkali na vrata njenega stanovanja, a zaman; notri je ostalo vse tiho. Tedaj se je nekdo od navzočnih podal na bližnji policijski komisarijat ter obvestil o stvari tamošnje organe. Na lice mesta sta se takoj podala dva agenta, ki sta dala siloma odpreti vrata. Tedaj so se navzočni prepričali, da so bile njihove slutnje utemeljene; stanovanje je bilo napolnjeno z ogljenčevim dvokisom. Ko so stopili v sobo, se jim je razkril žalosten prizor: sredi sobe na tleh je stalo majhno ročno ognjišče, na katerem je še tlelo med pepelom oglje, na postelji pa je ležala Rauberjeva nezavestna. — Navzočni so naglo odprli okna in nekdo je pohitel telefonirat rešilni postaji. Toda zdravnik, ki je kmalu potem prihitel, je zamogel samo ugotoviti, da je Rauberjeva že mrtva; smrt je nastopila pred več urami, najbrž že tekom noči.

Na nočni omarici so policijski organi našli pismo, naslovljeno na neko sorodnico Rauberjeve, bivajočo v Benetkah. Vsebina tega pisma, v katerem je Rauberjeva brez dvoma navedla vzroke svojega obupnega koraka, ni znana. Vendar pa je zelo verjetno, da je nesrečna starka, ki je živela čisto sama, od vseh pozabljena, šla v smrt radi bede; v zadnjem času je namreč trpela veliko pomanjkanje.

Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Zastrupil se je.

V svojem stanovanju v Čarboli zgornji št. 5 je včeraj skušal napraviti konec dnem svojega življenja 50-letni klepar Karel Krašovic; s tem namenom je okoli poldne izpil precejšnjo količino solitrove kisline. Njegovi domači so poklicali na pomoč zdravnika rešilne postaje, ki je izpral samomerilnemu kandidatu želodec in ga s to operacijo začasno rešil iz smrtne nevarnosti. Nato je bil nesrečni klepar, ki je — kakor je sam povedal — storil obupni korak radi nesrečnih družinskih razmer, prepeljan v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

Huda nezgoda mladega delavca.

Včeraj predpoldne se je dogodila v ladjedelnici S. Marco huda nesreča, ki bo skoro gotovo imela žalosten epilog. V mehanični delavnici ladjedelnice je včeraj okoli 11. ure med drugimi delavci delal tudi 22-letni cevar Fran Cherin, stanujoč v ul. Milano št. 25; zvijal je debelo cev, ki jo je v ta namen, da bi se na mestu, kjer jo je imel zviti, ne zmečkala, napolnil s kolofonijem, jo zamašil na obeh koncih ter jo segreval nad ognjem. Nenadoma je cev iz neznanega vzroka počila in raztopljeni kolofonij je pljusknil na Cherina. Čeprav so mu navzočni tovariši takoj priskočili na pomoč, je nesrečni mladenič zadobil hude opekline po obrazu, prsih, rokah in nogah. Na lice mesta je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki je podal ponesrečencu prvo pomoč ter ga dal nato prepeljati v mestno bolnišnico, kjer se siromak sedaj bori s smrtjo.

Kako si je tedak ohladil jezo.

38-letni težak Silvij Udovišič, stanujoč v Škednju št. 792, se je v nedeljo popoldne sporekel v neki tamošnji gostilni z nekim prijateljem. Ni znano, zakaj sta se sprla, a dejstvo je, da se je Udovišič hudo razgrel in ko je njegova jeza prikipela do vrhunca, ji je dal duška s tem, da je z vso silo brcnil v — stekleno vrata, tako da so se razletela. Pri tem se je vročekrvni možakar precej hudo porezal po desni nogi. Moral se je zateči v mestno bolnišnico, kjer je dobil potrebno pomoč.

Zopet zlikovski naskok na blagajno

V tretje gre rado, pravi neki ljudski rek, katerega resničnost so svedrovci, ki se tekom par dni izvršili z uspehom dva naskoka na razne blagajne, predpreteklo noč ponovno potrdili. To pot so vzeli na muho blagajno trgovca s slanino Karla Petracco, ki ima svojo prodajalno v ulici Lazzaretto vecchio. Ob neznani uri so se s pomočjo ponarejenih ključev vtihotapili v prodajalno, kjer so se takoj lotili blagajne. Razparali so jo na levem boku in si tako napravili pot do plena, ki pa ni bil baš bogat; našli so le borih 400 lir, pač skromno plačilo za tako naporno in nevarno «delo». Kljub temu pa so bili zlikovci menda zadovoljni, kajti blaga, ki ga je bilo v prodajalni obilo, se niso dotaknili.

O tatvini so bili včeraj zjutraj obveščeni policijski organi na komisarijatu v ulici Sanità, ki so takoj pričeli tozadevne poizvedbe.

Razne nezgode.

V hipu, ko mati ni pazila nanj, se je 2-letni Giordano Buttinar, stanujoč v ul. XX Settembre št. 5, v nedeljo popoldne skobacal v kuhinji na stolico, s katere pa je kmalu potem padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo v stegnu. Mati je prenesla malega ponesrečenca v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti najmanj mesec dni.

— Da bi se izognil neki ženski, ki mu je nenadoma prišla na pot, je 21-letni Neron Pollak, stanujoč v ulici Gatteri št. 28, v nedeljo popoldne, ko je privozil s kolesom iz ulice Commerciale na trg Oberdan, zavil v tako ostrem kotu, da je padel in si pri tem zlomil desno nogo v gležnju. Nesrečni kolesar je dobil prvo pomoč na rešilni postaji, nato je bil na lastno željo prepuščen domači oskrbi.

— Mnogo bolj neroden in nepreviden je bil neki mlad kolesar, ki se je predsinočnjim zaletel v ulici Tiziano Vecellio v 3-letno Amalijo Gregorič, ki se je igrala pred hišo št. 4, kjer stanuje. Dekletce jo je razmeroma poceni izkupilo, kajti zadobilo je samo par majhnih ran na levi nogi. Dobilo je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor ga je prenesla mati.

— Ko je v nedeljo zvečer šel po ulici S. Marco 26-letni težak Hektor Marmelich, stanujoč v ulici Molino a vento št. 61, se ni pravočasno umaknil nekemu javnemu avtomobilu, ki ga je — čeprav je šofer naglo ustavil — dregnil od strani in ga podrl. Pri padcu se je mladenič hudo pobil po glavi ter se opraskal po nogah. Dobil je potrebno pomoč na rešilni postaji, kamor je bil prepeljan z istim avtomobilom.

— Včeraj okoli 13. ure je tramvaj proge št. 10, ki je vozil proti Sv. Andreju, zadel v bližini ribjega trga na nabrežju Nazario Sauro ob ročni voziček, naložen z malto, katerega je peljal 41-letni podajač Ivan Carletti, stanujoč v ulici Vespucci št. 6. Radi sunka se je voziček prevrnil in Carletti je padel vznak ter se pri tem hudo udaril v križ. Moral se je zateči v mestno bolnišnico, kjer mu je zdravnik povedal, da ne bo hudega in da bo ozdravil v 6—7 dneh.

DAROVI

Ker se ni mogel udeležiti pogreba pok. Henrika Simoniča, daruje g. Ivan Pikič L 10 Šol. društvu. Srčna hvala!

Dohodki in obdavčenje

Najboljši dokaz o obubožanju vseh držav, ki so se udeležile svetovne vojne, je sorazmerno jako visoko obdavčenje. Povsod se čuti več ali manj težko davčno breme v Evropi. Neki ameriški narodni ekonom si je vzel čas, da je preračunal dohodke posameznih narodnih gospodarstev, in je iste tako primerjal z višino bremen javnih dajatev. Tako je izračunal sledeče vsote:

(vse v milijonih)

	Belgija	Francija	Anglija
Prebivalstvo	7,8	40,90	44
Narodni dohodki dol.	1,170	5,875	20,020
Javna dajatva	232	2.020	4.080
V % dohodkov	20 %	34½ %	20 %
na osebo:			
dohodki dol.	150	144	460
javna dajatva	30	49	93

Dokler se bodo držale javne dajatve tako visoko, da vzamejo prebivalstvu ⅛ ali ⅕ vseh dohodkov, predno se more misliti na lastni konsum, pa ni mogoče reči, da so se v dotičnih deželah že vrnili normalni časi.

SINDIKALNI PRISPEVEK ZDRAVNIKOV

Pokrajinski urad zveze fašistovskih sindikatov razglaša, da je bil izročen denarnemu zavodu Banca Nazionale del Lavoro e della Cooperazione (ul. XX Settembre 20) seznam zdravniškega stanu glede sindikalnega prispevka za l. 1927. Vsak plačevalec prispevkov bo moral plačati omenjeni banki v teku tega meseca prispevek 100 lir in L 1.20 pristojbine.

TRŽAŠKA UMETNIŠKA RAZSTAVA

Minulo soboto je bilo otvorjena v občinskem paviljonu javnega vrta «Muzio Tommasini» tržaška umetniška razstava, ki jo je priredil sindikat lepih umetnosti in ki jo financira tukajšnji umetniški krožek («Circolo Artistico»). Otvoritveni slavnosti so prisostvovali zastopniki vseh mestnih oblasti in precejšnja množica odličnih povabljencev, med katerimi so bili seveda v prvi vrsti zastopani umetniki, kritiki, novinarji itd. Na razstavi so razen številnih tržaških umetnikov izložili svoja dela tudi nekateri naši znani umetniki, kakor slikarja Veno Pilon, Špacapan, kipar Gorše in konstruktivist Černigoj. O razstavi, ki bo imela, kot se da sklepati po velikem zanimanju občinstva, lep uspeh, bomo v kratkem priobčili obširnejšo oceno.

USPEH

Čehoslovaško ministrstvo za šolsko in narodno prosveto je kupilo sliko: Ajdovščina, delo našega znanega slikarja Vena Pilona. Reprodukcijo te slike je objavil «Naš glas» v svoji 7. številki letošnjega letnika.

Nalezljive bolezni v našem mestu.

V tednu od 8. do 15. t. m. so bili v našem mestu sledeči slučaji nalezljivih bolezni: davica 4, škrlatica 10, legarjeva mrzlica 8, vnetje možganske mrene 3. Od obolelih oseb ni umrla nobena.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Slovo.

V soboto 15. t. m. je odšel iz Gorice g. režiser Košuta Just, kateri je preko dve leti z vso vnemo in požrtvovalnostjo režiral, igral organiziral in se trudil za najmanjše podrobnosti pri dramskem društvu v Gorici. Bivši član Ljudskega odra v Trstu, član mariborskega gledišča ter eden izmed najboljših in najvernejših učencev M. Skrbinška se je po odhodu g. Bratuža odzval klicu dramskega društva v Gorici ter vlil novega ognja v goriške diletante. S sodelovanjem g. Avgusta Kozmana in kasneje g. Terčiča je začrtal nove smeri ljudskemu gledališču v «Trgovskem domu» v Gorici. Kdor ve, s kakimi težavami se imajo boriti redna gledišča, kaj pa šele diletantsko gledišče, ve, kolika svota potrpežljivosti,, vztrajnosti, prigovarjanja, dni in mesecev negotovosti je moralo biti vloženo v one uspehe, ki jih je doživelo ljudsko gledišče v Gorici zadnja leta.

Množicam našega ljudstva, ki so vrele k nedeljskim zimskim predstavam ljudskega gledišča, so občudovale njegovo ustvarjanje v «Hlapcu Jerneju» «Vragu» in številnih drugih igrah. Ta stik z ljudstvom ter njegov vedno veseli živahni temperament sta mu pridobila legijon prijateljev in prijateljic v vseh slojih.

Za vse neštete večere preživljene v vajah z vrlimi požrtvovalnimi soigralci, za njegovo delo pri ljudskem gledišču ter pri neštevilnih ljudskih podeželskih igrah pri raznih društvih, za vse stremljenje, ki ni gledalo varnega osebnega položaja v bodočnosti, naj mu gre iskrena hvala vseh nas. V novem kraju in razmerah naj ga spremlja naša želja po nadaljnih uspehih.

Cena vinu v severnem kotu Vipavske doline

Zgornja Vipavska dolina, to je trg Vipava in njena okolica — je imela letos še dovolj dobro vinsko letino. Še več bi bilo vina, če bi ne bila suša pritisnila. Zato je pa vino letos tudi precej bolj močno od drugih let. To občutijo tudi Vipavci, posebno ob nedeljah, ko ga prenašajo sem in tja. Kupčije z vinom sicer ni velike, vendar pa gre cena navadnemu, srednjevrstnemu vinu od L 1.90 do L 2 liter.

Devetintrideseti cenik jestvin v prodaji na debelo

Tozadevna komisija pri goriški trgov. zbornici pod predsedstvom kom. g. Antona Orzana priobčuje 39. cenik najpotrebnejših jestvin v prodaji na debelo, veljaven na goriškem trgu od 15. oktobra 1927. dalje. Cene so te-le: riž navaden od L 142 do 145, riž boljše vrste 145-148, rumena koruzna moka (brez vreče) 90-92, navadne testenine (vštevši zaboj) 250-255, sladkor v kristalih 130-633, semensko olje 580-585, domača slanina 790-800, ameriška slanina 695-705, domača mast 650-660, ameriška mast690-700, navadna kolonijalna kava 1925-1950, polenovka 430-440, ječmen št. 10 155-158, fižol druge vrste 165-168, fižol prve vrste 190-200, krompir 45-50. V teh cenah ni všteta užitnina.

Sklepi upravnega odbora goriške pokrajine s seje od 13. okt. 1927.

A) **Zadeve, ki so se odobrile brezpogojno:**

Ustje: Proračun 1927.

Čepovan: Dogovor z Antonom Mrakom.

Planina: Prispevek za novo zastavo karabinerski postaji.

Št. Vid: Sprememba užitnine.

Šempas: Povišek davka na pse.

Vojščica, Dol-Otlica, Kožbana: Davek na živino.

Št. Vid: Znižanje davka na živino.

Bovec: Odpust gozdnega čuvaja Franca Mlekuža in nakazilo dosmrtne pokojnine.

Vrtojba: Prispevek za spomenik italijanskemu mornarju.

Škrbina: Povišek davka na živino za eno četrt.

Kojsko, Kobjaglava: Davek na vozila in služinčad.

Lože, Vipava, Goče: Pravilnik za poljedelsko policijo.

Gojače: Pravilnik za uživanje občinskega imetja.

Tolmin: Brezplačni odstop zemljišča za Balilski dom.

Črniče: Prispevek za obleke Balilli.

Vogersko: Obrtni in prodajalni davek za l. 1927.

Podkraj: Prispevek državnemu udruženju pohabljencev in invalidov (goriški odsek).

Pokrajinska uprava: Proračun za leto 1928.

B) **Zadeve, ki so se odobrile le deloma ali z gotovimi pridržki:**

Renče: Obrtni in trgovinski davek za leti 1925 in 1927 in za tekoče leto.

Kožbana: Poprava nepravilno določenega in izterjanega davka na družino v letih 1924, 1925 in 1926.

C) **Zadeve, ki so se odbile:**

Črniče: Rekurs Marije Stanič zoper družinski davek.

NESREČE IN NEZGODE

Smola pridnega ognjegasca

Ko je gasil v soboto popoldne pri nekem požaru v Ločniku, kamor je morala na pomoč goriška gasilna straža, je tako nesrečno padel neki Anton Klanšič, star 35 let, stanujoč v ulici Scuola Agraria št. 2, da ga je moral Zeleni križ prepeljati v mestno bolnišnico. Zlomil si je levo roko v zapestju.

Tudi ta je padel

Tudi ta je padel, oziroma se je spodtaknil in se močno potolkel po nogah. Zgodilo se je to na Prevalu pod Sv. Goro. Če je bil romar, ki je šel delati pokoro za svoje grehe na božjo pot, se mu je želja izpolnila. Da ni bil padec malenkosten, znači že to, da ga je moral Zeleni križ pripeljati iz kraja nesreče na dom, kjer bo moral ostati v postelji, dokler ne bo ozdravel. Imenuje se Jožef Claroni, 24 let star, stanujoč v ulici Oberdan št. 5.

Urezal se je v stegno

Piše se G. Alt in je star 12 let in stanuje na št. 12 v ul. Goldoni. Ko je doma rezal z nožem les, palco, bog si ga vedi, kaj vse — je zgrešil smer in zadrl nož v svoje lastno stegno. Tekla je kri in prišel je Zeleni križ, ki je dečka prepeljal v bolnico.

Napil se ga je novega in je prav po starodavno padel

Kaj se hoče, novo je letos močno. Bilo je veliko solnca in je sladko ter vleče ga piti. Kdo bi se ne napil rebule, briške rebule, če bi le imel priliko za to. In Leopold Tronkar, ki je star 35 let in stanuje v ul. Strasig št. 48, je že moral imeti priliko, ker se ga je v nedeljo zvečer v Podgori pošteno nalezel. Ko je glava težka, ni več ravnotežja. In je padel Tronkar, ker je hodil jako neravno. Potolkel se je po nosu in obrazu. Prihitel je Zel. križ in ga odpeljal v bolnico.

VIPAVA

Vipavski poteštat je razglasil, da se tradicijonalni sejem, ki se vrši v Vipavi na dan sv. Simona, letos prenese na dan pozneje. Torej mesto 28. t. m. se bo vršil sejem 29. t. m.

IDRIJA

Avtomobilski promet

Od 15. t. m. je spremenjen urnik korijere, ki vozi zjutraj iz Idrije v Sv. Lucijo. Korijera odhaja sedaj namreč iz Idrije ob 6.30 in ne več ob 4.30 ter prihaja v Sv. Lucijo tako da ima zvezo z brzovlakom, ki vozi tam mimo ob 8.55.

Kulturne vesti

Georgij Garin Mihajlovski.

Georgij Garin Mihajlovski je v Pragi živeči ruski pisatelj, ki je sin znanega mnogo čitanega ruskega pripovednika Nikolaja Mihajlovskega. Ta je izdal v samozaložbi nov roman pod naslovom «Dva solnca», v katerem na satiričen način slika življenje peterburške družbe na predvečer revolucije. Kot moto romana mu služi izrek Slovaskega: «Vsaka revolucija se prvo izvrši v dušah, nato šele v resnici.» In ta revolucija v duhu, ki je bila tudi v Rusiji predhodnica prave revolucije, je opisana v tem romanu.

Zapiski Antona Čehova.

V moskovski državni akademiji za umetnostno zgodovino so izšli zapiski Antona Čehova. Najvažnejši zapiski, ki jih je Čehov stalno vodil, so bili priobčeni v posameznih odlomkih že leta 1914. Danes so ti zapiski izšli v celoti. Zanimivi so radi tega, ker puščajo vpogled v podrobno književno snovanje tega velikega pisatelja. Čehov je zapisoval vse. Razna čudna družinska imena, komične razgovore, zgodbice, aforizme, snovi za novele in opise raznih oseb.

Ruska literatura v italijanščini.

V založbi «Sonzonio» v Milanu je izšlo v prevodu delo Leonida Andrejeva «Pasji valček», ki so ga prevedli Neamova, Felyne in Castelli. Dalje so izšle sledeče knjige: V založbi «Mondadori» v Milanu Maksima Gorkega «Ponarejen denar» v prevodu Castellija, V založbi «La Nuova Italia» je izšla Turgenijeva drama «Tuji krh» v prevodu Grabnerja iz Benetk.

Sem in tja po Srbiji.

V založbi Cvijanoviča v Belgradu je izšla angleška knjiga, ki bi se glasila po naše «Sem in tja po Srbiji». Spisala jo je neka Lena Jovičič, hči nekega Srba in neke Škotinje. Knjiga obsega razne zbrane članke in potopisne črtice. Zelo spretno pelje pisateljica skozi del srbske zgodovine, seznani ga z nekaterimi pomembnejšimi šegami in navadami tega ljudstva, odpre mu najznamenitejše samostane v deželi, pokaže mu življenje glavnega mesta in napravi ž njim slednjič izlet v Hercegovino, na črnogorske skale, k jadranskemu morju in celo na blejsko jezero. V lepo opremljeni knjigi srečamo vse polno posnetkov fotografij opisanih pokrajin. Knjiga je zanimiva in vsega priporočila vredna.

Pariška ruska revija.

V Parizu izdajajo ruski pisatelji emigranti posebno revijo, ki se imenuje «Sovremennyja zapiski». V zadnji številki prinaša ta revija prispevke od Budina, Mereškovskega «Mesija». Pisatelj znameni

tih zgodovinskih romanov iz bizantinskega, Italijanskega in ruskega življenja se je v svojem novem delu lotil stare egiptovske zgodovine.

Pisatelj je znan po jasnosti in plastičnosti opisovanja. Njegova velika umetnost je bila v tem, da je znal prestaviti čitatelja v tuje idejne svetove. To se mu pri tem delu ni posrečilo. V osebah, ki jih opisuje, si mislimo prej Ruse nego Egipčane. Kljub temu pa bo imel roman velik uspeh. Od Ivana Šmelova prinaša revija tretje nadaljevanje «Ljubezenske zgodbe». Tudi ta zgodba pusti človeka precej mrzlega. Še slabša je novela «Mitijeva ljubezen», ki jo priobčuje Ivan Bunin, kateri je pred dvema letoma toliko obetal. Evgenij Čirikov prinaša povest «Vodolej», v kateri opisuje svoje srečanje s Tolstojem. Teh štirinajst tiskanih strani bi se človek najraje na pamet naučil, tako lep je vsak stavek, tako krasna slednja beseda.

Nova zbirka novel.

«Proti toku» se imenuje nova zbirka novel, ki jih je spisal ruski pisatelj Fatčev in jih je izdala leningradska založba «Priboj». Dve noveli te zbirke, namreč «Poplava» in «Proti toku» sta o b enem predštudiji za veliki roman Fatčeva «Debácle», kateri je vzbudil med ruskimi literarnimi kritiki veliko zanimanje. V tem romanu se je z veliko silo prebudilo hrepenenje po novem človeku v ruski proletarski literaturi. Ta novi človek je v romanu poosebljen v komunističnem vodji Levinsonu. V omenjenih dveh novelah pa nastopa ta človek v osebi boljševika Neretina, ki se postavi po robu celemu polku upornih protirevolucijonarjev. Novele dokazujejo, da jih je spisal mlad nadarjen pisatelj, katerega volja presega njegove moči.

Ferdo Seidl, Moderna izobrazba.

Slika o potih in ciljih napredka. — Tiskovna zadruga v Ljubljani 1927. Zbirka Pota in cilji XIX. zv. Str. 80. Broš. Din 16.—, mehko vezan Din 20.—.

«Tiskovna zadruga v Ljubljani je pravkar izdala kot 19. zvezek svoje zbirke «Pota in cilji» razpravo Ferdo Seidla «Moderna izobrazba». Poljudno in lepo sestavljena razprava ustreza v polni meri uvodoma omenjeni potrebi. Odlični prirodopisec je zopet pokazal, kako mojstrski ume popularizirati prirodne vede. To, kar najdeš drugod v debelih knjigah, je podano v Seidlovem spisu na 72 straneh, vendar pa je v njem vse, kar bi moral vedeti sleherni izobraženec, hkrati pa tudi vzpodbuja k proučevanju večjih spisov. Pisec vidi v izobrazbi osnovni in poglavitni problem človeške družbe. Vedno večji napredek — to je smoter vsega družabnega in kulturnega razvoja. Po dolgem tavanju in iskanju je človeški um odkril v prirodoznanstvu najzanesljivejši vir spoznanja. Pisec seznanja čitatelja z razvojem znanstvenega svetovnega nazora, ki je dosegel višek v doganjanju, da sta snov in sila enotna in da je vsa priroda s človekom vred podrejena vseobčemu razvoju. S tega vidika presoja tudi izobrazbo, ki naj vzgaja um, umetniška čustva in socialnost.

Tedenski gospodarski pregled

17. 10. 1927.

Na žitnem trgu ni prišlo tekom prošlega tedna do važnih sprememb. Oscilacije cen so bile v Italiji sicer precejšnje, obseg prometa se pa drži še vedno slejkoprej nizko. Tudi ocenjevanja stanja svetovne žitne letine, ki dajejo žitni trgovini gotovo orijentacijo in vplivajo tako na cene, so za sedaj še neizpremenjena kot pred par tedni. Celokupna svetovna letina pšenice bo letos za 100.000 do 150.000 vagonov večja kot lani. Evropa pridela toliko kot lani, če pridela Rusija okoli 20 milijonov stotov manj, pridela pa ostala Evropa ravno toliko več. Argentinija ima ravno tako ugodno leto kot lani, medtem ko bo v Avstraliji pobrala suša 15 milijonov stotov. Zato bo pa Severna Amerika pridelala dosti več kot lani. To so naravno vse samo cenitve, ker se nikdar ne more napraviti natančnih računov že radi tega, ker se v posameznih deželah ne vrši žetev istodobno, ampak kot je znano, se porazdeli v različnih delih zemlje na vse mesece v letu. Če se je pri nas želo že julija, se v Kanadi dokončuje žetev šele sedaj, v Argentiniji je žito še v klasju in v Avstraliji še majhno zeleno. Dokler pa ni pridelek popolnoma pod streho, je razvoj rastlinstva vedno odvisen od vremenskih prilik. Tako se lahko spominjamo, da se je pred nekaj meseci radi neugodnega vremena prerokoval naravnost katastrofalno slab izpad letine v Kanadi. Ker je bilo pa v poznejših mesecih vreme nad vse ugodno, se je letina izkazala nasprotno tako dobra, da se more imenovati rekord. Izgleda pa, da so te cenitve vedno nekaj pretirane v eni smeri — ali preveč optimistične ali preveč pesimistične, kajti samo tako jih more uporabiti špekulacija v svoje svrhe. Pozneje se vedno rado izkaže, da je resnica bolj v sredi.

Na ameriških trgih so cene precej stabilne, kar dopušča sklep, da se je tam dobra letina že eskomptirala, v srednji Evropi prevladuje še vedno mirna tendenca, konsum se vzdržuje večjih nabav in blago, nahajajoče se v šibkih rokah, pritiska na cene, medtem ko so se cene pri nas v zadnjem tednu na splošno precej izboljšale, ne pa da bi se pri tem trgovina kaj oživila. Domača pšenica je porastla za okoli 3 lire in tudi inozemska se je zadnje dni nekaj bolj iskala.

Krušna moka ima še vedno slab konsum, cene v Trstu nespremenjene — 155—165 lir, otrobi so cenejši, posebno za poznejše pošiljatve. Koruza stane romunska 155 sh cif oziroma 82 lir v vrečah franko Trst. Oves ogrski je podražal na dol. 4.40 in je le malo več konkurenten. Romunski se trguje v vrečah po okoli 100 lir ocarinjen Trst.

Iz Španije prihajajo poročila, da je vinska letina uspela tam dobro nad vse pričakovanje. Da bi se ščitilo vinogradništvo pred prevelikim padcem cen, je vlada določila minimalno prodajno ceno za grozdje in sicer 10 španskih cent. za kg (okoli 32 naših cent.). Pri nas izgleda, da se bodo ustalile cene za novo belo vino na 160—200 lir, za teran pa okoli 300 lir.

Prošli teden je oživelo povpraševanje po vojnoodškodninskih obveznicah, katere so porastle za skoro dve liri na 72 lir, danes so končale na 71.85. Tako notirajo sedaj višje kot 3½ odstotna renta, kar je dobro znamenje, da išče kapital manj špekulativnih, solidnih investicij.

Petrolej na Bolgarskem.

V selu Donji Kaderci pri Kazanliku na Bolgarskem je neki kmet izkopal pred kakimi tremi leti na svojem dvorišču vodnjak. Voda je bila sprva čista, a sčasoma je postala nerabna, ker se je na njeni površini pojavila neka temna, mastna tekočina. Prišla je zima in seljak se je hotel prepričati, ali se je voda v vodnjaku izčistila. Ker je voda na vrhu zmrznila, je zanetil na ledu ogenj, da bi ga raztopil. Tedaj je mahoma buknil v vodnjaku velik ogenj, ki je gorel tudi ko se je bil led že popolnoma raztopil in je ugasnil šele tedaj, ko je izginila z vode ona temna, mastna tekočina. Ker se je pozneje ta tekočina zopet pojavila v vodnjaku, je kmet javil stvar oblastvom in čez nekaj časa je trgovinsko ministrstvo odposlalo na lice mesta inženirje, da bi ugotovili, kaj pravzaprav vsebuje voda v čudnem vodnjaku. Pri kemičnih poizkusih so inženirji ugotovili, da izvira v vodnjaku neko mineralno olje vsebujoče razen bencina in drugih snovi tudi mnogo petroleja. Ker je neverjetno, da je v tamošnji okolici pod zemljo mnogo takega olja, bodo v kratkem začeli iskati nove izvirke, osobito v bližini sela Origari, ki leži o železniški progi Kazanlika Sliven.

Svante A. Arrhenius

2. oktobra je preminul veliki švedski fizik in kemik Svante A. Arrhenius.

Zaslovel je med znanstveniki že v zgodnji mladosti po svoji doktorski disertaciji (l. 1884.), še bolj pa po svoji teoriji o električni disocijaciji, ki jo je objavil l. 1887. V najširše sloje pa je prodrlo njegovo ime po njegovem nauku o večnem krogotoku v vsemiru.

Danes se hočemo baviti z njegovo teorijo o električni disocijaciji. Ta teorija, ki je postala že splošno priznana in je našla tudi zasluženo pot v vse učne knjige, je ob koncu osemdesetih let vzbudila največjo pozornost in razburjenje. Nam, ki smo že vzgojeni v duhu te teorije, je morda težko se vživeti v mišljenje tedanjega znanstvenega sveta. Kako silno je pretresla nova teorija vse duhove tiste dobe, izhaja morda najlepše iz pojasnila, ki ga je dal znani še danes živeči znanstvenik W. Ostwald: istega dne, ko je prejel Arrheniusov spis, se mu je rodila hčerka in ga mučil zobobol; toda izmed vseh treh dogodkov mu je delal največje preglavice spis.

In bilo je to tudi naravno. Saj bi po novi teoriji n. pr. v raztopini kuhinjske soli komaj še bila spojina natrija in klora, ki jo imenujemo natrijev klorid, temveč po večjem delu le prosti natrij in prosti klor. Toda prosti natrij je kovina, ki razkraja kakor znano, vodo zelo silno. Klor pa je ostro dišeč in strupen plin. Oboje pa naj bo sedaj naenkrat v raztopini kuhinjske soli.

Res je sicer, da bi bil ta prosti natrij pozitivno, prosti klor pa negativno naelektren. Toda v tisti dobi so smatrali elektriko za nekako fizikalno svojstvo, kakor tudi toploto ali magnetizem, ki ga telo lahko nosi ali tudi ne, ne da bi se radi tega spremenila kemijska svojstva telesa. Danes je naše naziranje docela drugačno. Vsa raznoterost kemijskih elementov izvira le iz števila elektrenin, ki so združene v atomskem sestavu, in iz načina, kako so porazvrščeni elektroni okoli atomskega jedra, zgrajenega iz pozitivnih protonov in negativnih elektronov. Za nas, ki smo vajeni, si razlagati vsa kemijska svojstva po elektriških silah, je docela umljiva razlika med naelektrenimi, ali kakor mi danes tudi lahko rečemo, električnimi natrijevimi atomi ali kakor jih tudi imenujemo «ioni» in navadnimi natrijevimi atomi.

Tedaj pa je nauk o ionih vsekakor presenetil vse.

In vendarle je peljala pot od prve razlage znanega pojava elektrolize naravnost do ideje o električni disocijaciji. Čista voda je eden najslabših provodnikov elektrike. Ako pa raztopimo v njej kako kislino, osnovo ali sol, postane dober provodnik. Toda dočim se pri provajanju elektrike skozi kovine le-te nič ne izpremene, se raztopljene snovi po električnem toku razkrajajo. Pri raztopini kuhinjske soli bi tako nastal ob negativni elektrodi natrij, ob pozitivni pa klor.

Za razlago tega pojava je že l. 1805. izdelal Ch. Grothuss posebno teorijo.

V vsaki molekuli kuhinjske množini, pozitivna bi bila vezana na natrijeve atome, negativna na klorove. Ako postavimo v raztopino te soli dve kovinski ploščiči, ki sta združeni s poloma te elektriške baterije, se molekule raztopljene soli tako zaobrnejo, da gleda pozitivni natrijev konec proti negativni elektrodi, negativni klorov konec pa proti pozitivni elektrodi. Nato bi se molekule razdružile, tedaj prosti natrijevi, odnosno klorovi atomi bi nastali le ob elektrodah, kajti drugod bi se natrijevi prosti atomi takoj združili s sosednjimi klorovimi atomi v nove molekule natrijevega klorida. Te bi se zopet zavrtele, dokler ne bi kazal pozitivni konec proti negativni, negativni konec pa proti pozitivni elektrodi in igra bi pričela z nova. Molekule bi po vrsti izmenjale svoje atome. Pri tem pa bi bili atomi vsaj trenutno prosti.

L. 1857. pa je R. Clausius dokazal, da Grothussova teorija ne odgovarja pojavom. Kajti ako bi šele električni tok razkrojil molekule v ione, bi morala biti neka minimalna sila, ki bi v to zadostovala. Take meje navzdol pa ni mogel ugotoviti. Radi tega morajo biti molekule že prej razkrojene ali kakor pravimo danes disociirane v ione.

Do enakega zaključka so prišli tudi Hittorf, Kohlrausch in Helmholtz. Zlasti zadnji je trdil, da so v raztopini vse molekule razkrojene in da morejo ioni prosto plavati po vodi. Toda te hipoteze so služile le za razlago električne provodnosti raztopin.

Arrhenius je še-le iz te hipoteze ustvaril splošno veljavno teorijo, ker je z njeno pomočjo razlagal tudi druge pojave kakor difuzijo, ormozo, zvišanje vrelišča, odnosno znižanje trdišča pri solnih raztopinah.

Po Arrheniusovi teoriji imajo nekatere sicer neprovodne tekočine, v prvi vrsti voda, svojstvo, da disociirajo v njih raztopljene snovi in da postanejo tako dobri provodniki elektrike. Toda ne vse molekule ne bi bile disociirane, temveč le določeno število in ravno to število bi bilo značilno za elektrolizo, kajti le disociirane molekule bi prenašale elektriko po raztopini. Razmerje med številom disociiranih molekul in številom vseh molekul ni konstantno, temveč narašča s pojemajočo koncentracijo; v zelo razredčenih raztopinah so vse molekule disociirane.

Po novejši obliki, kakršno je zadobila teorija o elektriški disociaciji v zadnjih letih po zaslugi W. Sutherlanda, N. Bjerruma in P. Hertza, posebno pa S. R. Milnerja in Inanandre Chaudre Ghosha iz vzrokov, ki jih ne morem tukaj obrazložiti, je razlaga dokaj drugačna.

V takozvanih močnih elektrolitih, pri katerih je gori omenjeno razmerje razmeroma visoko, kakor n. pr. pri solni, žvepleni, soliterni kislini in kalijevem ali natrijevem lugu, so ne glede na koncentracijo vse molekule disociirane. Toda kljub temu ne bi bili vsi ioni prosti. Niso sicer kemijsko vezani drug na drugega, pač pa po elektrostatističnih silah. Pozitivni ioni bi ovirali negativnim prosto gibanje in obratno. Po starejši teoriji je bilo še več ali manj ionov kemijsko spojenih v molekule, po novejši teoriji pa bi bili sicer komijsko prosti, pač pa po elektriškem privlaku vezani v takozvane električne dvojice (dublete). Kemijsko aktivni bi bili le docela prosti ioni. Radi tega razlikujejo sedaj med aktivnimi ioni in disociiranimi molekulami sploh.

V slabih elektrolitih, h katerim spadajo n. pr. organske kisline in baze, žveplovodik ali amonijak, je stvar bolj komplicirana. Molekule teh snovi ne bi bile vse enake. Sestavljene bi bile sicer vse iz istih prvin in enakega števila atomov, toda ti atomi bi bili različno porazvrščeni. Imeli bi, kakor pravijo

(Dalje na IV. strani)

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 1326

MLADENIČA, zmožnega mesarske obrti vajenega tudi poljedelskega dela, sprejme mesar na deželi. Naslov pri tržaškem upravništvu. 1436

KINO IDEAL — Opčine. Kdor hoče še enkrat videti velezanimiv, zgodovinski roman iz leta 1500 «Beatrice Cenci», z dobroznano igralko Marijo Jacobini, naj prihiti danes ali jutri v Kino Ideal na Opčine. Predstave od 17.30 naprej. (1437)

PEKARNA Druškovka v Rojanu sprejme še nekoliko izvežbanega vajenca. (1438

ČEVLJARSKI poldelavec se sprejme. Kozzol in Monte 1000. Dobi tudi hrano in stanovanje. 1439

A-JOUR, angleški vbod (našivanje cipk), vezenje na stroj. San Sebastiano 4. (1237

ODLIKOVANA čevljarnica Giuseppe Pachor, via Ginnastica 20. Prevzemajo se naročila in popravila vseh vrst. Cene zmerne. 1238

DEČEK, star 14 let, z ljudskošolsko izobrazbo, zdrav in krepak, želi vstopiti kot vajenec v kako trgovino, najraje špecerijo, v mestu ali na deželi. Naslov: Bezeljak Ivana, trgovka v Idriji. 1426

DRUŽABNIK za nov izum se išče. Potreben majhen kapital. Naslov pri tržaškem upravništvu. 1425

PRISTNI čebelni vosek plačuje J. Pavletič, Št. Peter pri Gorici št. 101. po najvišjih cenah.

HIŠA, z velikimi poslopji, starodavna prometna dobička nosna, po vojni na novo sezidana v bližini mesta Gorice ter en četrt ure odaljeno od žel. postaje, z gostilno, žganjarno in prostori za mesarsko obrt ter z vsem spadajočim inventarjem, zemljišči, gozdom in z vsem posestvom se radi družinskih razmer tukaj da v najem, eventualno tudi proda. Prednost imajo le resne in če je mogoče mesarski obrti zmožne osebe. Ponudbe pod «Hiša» na tržaško upravništvo. 1431

IŠČE SE v najem, poznejc za zakup hiša na kakem prometnem kraju, trgu ali mestu, v kateri se nahaja dobroidoča pekarna ali trgovina ali pa gostilna, ter da ima še zraven kako drugo obrt. Ponudbe pod «Pekarna» na tržaško upravništvo. 1432

G. CULOT, Trst, via delle Torri 2. Bogata izbera volne, svile, bombaža, tkanin in knjig za vezenje. 1372

RABICA avtorizirana sprejema nosečke. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 1162

Božjast

in druge živčne bolezni se ozdravijo uspešno s slovitimi praški in tabletami kemično-farmacevtičnega zavoda **Cav. Clodoveo Cassadrini v Bolonji,** ki jih predpisujejo najboljši kliniki sveta, ker predstavljajo najuspešnejše in gotovo ozdravljenje. — Dobivajo se v Italiji in zunaj v glavnih lekarnah. — Zvezek št. 14 se pošilja brezplačno. 1124

Zavarovalna družba „LA FENICE"

ustanovljena na Dunaju 1860. II. 188?. leta

Vložena glavnica 12,000.000 oziroma 18¾ milijonov lir.

Zavarovanja na doživetje in smrt. Hranilne vloge za otroke, rente i. t. d. Zavarovanja proti požaru, tatvini in prevoznim škodam.

Glavno ravnateljstvo v Rimu.

Garancijski fond znaša 459 milijonov lir.

Promet znaša 3 milijarde 689 milijonov lir. Nova zavarovanja v letu 1926. znašajo **eno milijardo 689 milijonov lir.**

Prejemki premij na življenjsko zavarovanje v letu 1926. znašajo 155,367.000 lir.

V letu 1926. je bilo izplačanih za smrtne slučaje 2112 polic v znesku L 23,540.000.

Družba ima 39 poslopij v vrednosti nad 40,000.000.

Zavarovanja v Italiji, Romuniji, Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Belgiji, Bolgariji, Ogrski, Češkoslovaški, Franciji, Egiptu, Holandski, Palestini, Poljski, Turčiji, Angliji, Egiptu i. t. d.

Prejemki na premijah proti nezgodam znašajo približno 100,000.000 lir.

Zastopstva v vseh deželah.

Glavno zastopstvo za Julisko Krajino
Trst, Via Carducci 27
(na trgu Goldoni)

Podružnice: v **Gorici, Kopru, Sežani** i. t. d. (1123)

Paturi zajamčen v 8 do 15 dneh

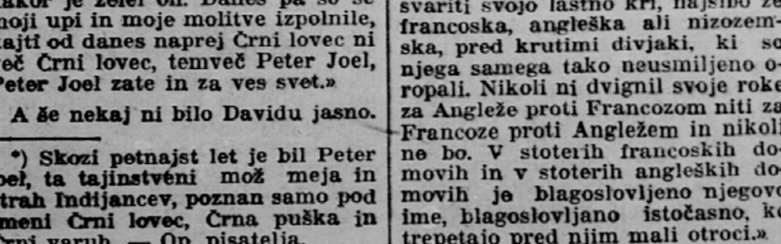

Tečaji od L 100. — naprej. Prerezani motorji za pouk.
Via Imbriani 14, tel. 48-90. Brezposelnosti ni več.

PODLISTEK

Črni lovec

Zgodovinski roman iz kanadske prošlosti (23)

Spisal James Oliver Curwood
Prevel France Magajna.

Tako smo končno prišli do francoskega taborišča ob reki Richelieu in ko smo ga zagledali, naju je Peter Joel zapustil in se vrnil v gozd kljub vsemu mojemu prizadevanju, da bi ga zadržala. Skupina lovcev, ki je taborila, je pripadala gospodstvu St. Denis, in tedaj sva v prvič naletela na Srnomorca in njegovo hčerko. Poslednja dva se mi je posrečilo ozdraviti in vrniti življenju, ko sta bila že prištevana med mrtve zaradi kuge, ki nas je tri mesece kasneje obiskala. Toda Peter Joel je kakor za vedno izginil iz najinega življenja.»

Marija Rock se je siloma in s krčevitim trepetom odtrgala od grozne pokopane žaloigre. «Torej vidiš, David, Črni lovec je bil, ki te je prenesel vso tisto daljavo in nama reišl življenje, dasi takrat še ni bil Črni lovec, nego samo ubogi, blazni Peter Joel. In zato ga danes tako ljubiš in zato ljubi tudi on tebe.»

Tekom materinega pripovedovanja o njegovem sorodstvu s Črnim lovcem je v Davidovem srcu kipela burno vsaka kapljica krvi. Le s težavo je mogel zdaj govoriti.

«Blazen je bil, si rekla? Nisi ga več videla skozi toliko let? In Črni lovec — zakaj je dobil to ime?»

Marija Rock si je potegnila z roko preko oči, kakor da hoče odstraniti z njih mučno senco.

«Da, blazen je bil, toda blazen na čuden, nenavaden način,» je rekla. «Pet let je poteklo preden sem ga zopet videla ali sploh zvedela, da je še živ. Tekom teh let sem se trudila za blagobitje male Anice in delala za koristi gospodinjstva gospodstva. Tedaj je bilo, da so po vseh divjinah med Pennsylvanijo in Kanadami začeli izgovarjati ime Črni lovec, ki je postajalo od dne do dne bolj znano, dokler ni vzbujalo čuden in grozen trepet pri vsakem, ki ga je slišal zašepetati. Divjal je on, najsrditejši sovražnik, ki je še kdaj presekal pot rdečekožcu skozi gozdove in doline kakor pobegel tiger.

Vendar ni bil morilec, kajti kmalu je postalo znano, da ga ni maščevanje podžigalo k njegovim skoro neverjetnim činom, pač pa želja, da obvaruje in reši bele žene in otroke pred tomahavkom in skalpirajočim nožem divjaka. Prišel je in zginil kakor pošasten duh v vetrovih — oborožen s črno puško, oblečen v črno irhovino in včasih tudi z obrazom pobarvanim črno. Videti je bilo, da mu vetrovi sami sporočajo in izdajajo naklepe in načrte Indijancev, kajti stokrat in stokrat je prinesel skrivnostna svarila naselnikom v skrajnih kotih divjine in stokrat in stokrat sta njegova puška in opozorilo rešili domove in življenja samotnim naseljencem.

Vsakovrstni so bili načrti in spletke Indijancev, da bi ga ujeli ali ubili, a vse se jim je izjalovilo in naposled so ga divjaki sami začeli smatrati za človeka, ki ga je obsedel duh smrti, ki ni bil meso in kri in ki se ga ne da zvezati ali ubiti. Med belimi ljudmi je bil poznan pod imeni Črna puška, Črni varuh in Črni lovec, toda izredno malo jih je bilo med možmi, ženami in otroci, ki bi mogli trditi, da so ga videli ali slišali njegov glas.

Strah in ljubezen — strah, ki je bil grozen in ljubezen, ki je živela globoko v srcih mož, žen in otrok, sta spremljala njegovo ime in njegov pojav dol in gor ob mejah. David, ta mož je bil, ki te je našel v gozdu in te prinesel domov, ko si se pred leti izgubil. **Peter Joel je bil Črni lovec!»** Oči Marije Rock so svetlo žarele. Kjer je pred nekoliko trenutki sijal žar grozne žaloigre je zdaj gorel ogenj sijajnega ponosa.

«Toda rekla si, da je bil blazen, jaz pa se ne spominjam, da bi iz njegovih ust prišla zmedena misel, odkar ga poznam! Nikoli še nisem poznal moža, ki bi enačil Črnemu lovcu po razumu, pogumu in nežnosti in radi te poslednje sem ga dostikrat skoro smatral za žensko. «A kaj je moglo biti vzrok, da je zahteval od tebe obljubo za ohranitev v tajnosti tako preproste stvari, kot je njegovo ime, in kakšen povod je imel, da se je želel prikazovati in zginjati v gozdovih kakor prikazen, in to celo v krajih kjer se mu ni bilo treba bati divjih sovražnikov, kjer so bili samo njegovi prijatelji?» *)

«Ne blaznost v pravem pomenu besede, ampak nekako čudaštvo je bilo v njem, čudaštvo, ki ga midva najbrž ne moreva razumeti,» je rekla mati. «Tisto jutro je Peter Joel v Juanitini dolini zakopal **ž**eno in otroci tudi samega sebe in ostal je s srcem, dušo in telesom zakopan ves tisti čas, ko je romal in drvel ob mejah dežele. Potem je prišel, da te vidi in našel te je v gozdu; od tedaj je prihajal od časa do časa in čim pogosteje, kot so potekala leta, ni pa bilo zmeraj, da si ga videl ali vedel, da je bil tu. To je ostala skrivnost med nama, kakor je želel on. Danes pa so se moji upi in moje molitve izpolnile, kajti od danes naprej Črni lovec ni več Črni lovec, temveč Peter Joel, **Peter Joel zate in za ves svet.»**

A še nekaj ni bilo Davidu jasno.

«Pa zakaj se ga ljudje tako bojijo?» je vprašal. «Ako je bil tako zvest prijatelj ženam in otrokom in naseljencem na obeh straneh meje, zakaj je to, da občuti Anica pred njim tako grozo? Zakaj mu niso ljudje prijatelji in mu ne pomagajo, temveč si ga mislijo in predstavljajo kakor največjo pošast?»

Otožen smehljaj se je razlil po obličju Marije Rock.

«Zato, David, ker smo celo mi, ki smo vse svoje življenje imeli zdravo pamet, pogostokrat bolj nespametni, kot je bil Peter Joel v času svoje najmračnejše blaznosti. Skozi vsa ta leta ni Črni lovec poznal drugega rodu ali vere kot eno edino — da mora varovati in svariti svojo lastno kri, najsibo že francoska, angleška ali nizozemska, pred krutimi divjaki, ki so njega samega tako neusmiljeno oropali. Nikoli ni dvignil svoje roke za Angleže proti Francozom niti za Francoze proti Angležem in nikoli ne bo. V stoterih francoskih domovih in v stoterih angleških domovih je blagoslovljeno njegovo ime, blagoslovljano istočasno, ko trepetajo pred njim mali otroci.»

*) Skozi petnajst let je bil Peter Joel, ta tajnstveni mož meja in strah Indijancev, poznan samo pod imeni Črni lovec, Črna puška in Črni varuh. — Op. pisatelja.

kemiki, opravila z dvema izomernima oblikama. Ena bi se disociirala in bi bila docela enaka močnim elektrolitom, druga pa bi ohranila nerazkrojene molekule.

V elektrolitih bi imeli potemtakem neko srednje stanje med kemijsko v molekule združenimi in prostimi ioni. Sicer pa ne bi bila bistvena razlika med kemijsko ali samo elektriško vezanimi ioni. V molekuli bi se radi tesne spojitve uveljavljali odbojne in privlačne sile pozitivno in negativno električnih delcev, iz katerih so zgrajeni atomi; pri elektriških dvojicah pa bi prišel do veljave le prebitek na pozitivni ali negativni elektriki.

*

Svante A. Arrhenius se je rodil l. 1859. na gradu Wijk pri Upsali. 1887. leta je izdal svojo teorijo o disociaciji, l. 1891. je postal profesor fizike na vseučilišču v Stockholmu. L. 1903. mu je bila podeljena Noblova nagrada, od l. 1905. dalje je bil ravnatelj Nobelove ustanove.

L. Č.

Nekaj o zemeljskem ozračju

Iz česa sestoji in kako visoko je naše ozračje? V šolah so nas učili, da tvori zračno obleko zemeljsko zmes raznih plinov in sicer v sledeči sestavi: dušik (78.1%), kisik (20.90%), argon (0.90%). Ostanek 0.1% odpade na vodik (po Rayleighu 0.0033 odstotkov), ogljikovo kislino, ozon in pa takimenovane plemenite pline helij, kripton, neon in ksenon. Te številke veljajo za sestavo na zemeljski površini. Sicer pa je menila starejša geofizika, da se tudi višje gori ozračje ne spreminja bistveno razen v tem, da postaja čim dalje bolj redko, mrzlejše in bolj suho. Tudi zračni tlak pada v obratnem razmerju z višino. To višino so določili z opazovanjem svetlobnih pojavov ob somraku na kakšnih 70 km, od tam dalje se pričenja «prazni prostor».

Tako starejša geofizika. Tudi novejše šolske knjige razlagajo zemeljsko atmosfero približno na isti način. Znanstvena raziskovanja pa dokazujejo že približno 25 let, da mora biti s to stvarjo precej drugače. Že leta 1903. je dognal vremenoslovec Hann na Dunaju s samimi računi, da se mora tudi sestava zraku z višino silno spreminjati. Pri 50 km višine znaša primes vodika na pr. že 14%, pri 100 km celo 99%. Nekaj prej sta odkrila profesor Aßmann v Berlinu in Teisserenc de Bort v Parizu, da preneha tudi padanje zračne temperature nekako nad enajstim km višine, od tam dalje vlada enakomerna «toplota» — 55° C. Pri tem je treba pripomniti, da so že prej smatrali višino 11 km za nekakšen mejnik najnižje zračne plasti, tako imenovane «troposfere», v kateri se odigravajo vremenski pojavi. V tej plasti se pojavljajo vsi tisti mnogovrstni zračni toki, ki povzročajo viharje in nevihte; tukaj plovejo oblaki v vseh svojih oblikah in nastajajo čarobne barve jutranjih in večernih zarij. Tudi pri vulkanskih izbruhih so često opazovali, da se izbljuvane dimaste kope ne morejo razširiti v naslednjo plast, ki so ji dali ime «stratosfera». V tej plasti se zavoljo enakomerne temperature ne tvorijo navpični zračni toki; plin, ki v njej prevladuje, je dušik.

V l. 1910. pa je izrekel nemški znanstvenik Wegener domnevo, da mora ležati nad stratosfero še tretja plast, ki je povsem drugačna od prejšnjih dveh. Razlogi za to domnevo, ki jih je takrat navedel, so zelo tehtni. Prvič je treba pomisliti, da je pri sedemdesetem, osemdesetem kilometru višine tista meja, ki jo je že starejša geofizika smatrala na podlagi opazovanja somračnih pojavov za skrajno mejo zemeljske atmosfere sploh. Ta trditev se je izkazala sicer kot neresnična, vendar je dejstvo, da je zračni plin nad to višino že tako redek, da ne more več v takšni meri vplivati na svetlobo solnca in drugih zvezd, da bi nam moral biti ta vpliv očiten. Dalje se mora sestava zraku zaradi različne molekularne teže dušika in vodika približno v isti višini. Wegener je smatral višino 74.000 m za mejo statosfere) silno hitro spominjati. Vodik bi nad to višino že gospodar zračja. Pretili razlogi pa so bili neke zanimive oblačne tvorbe ob gornji meji statosfere, ki so se ponoči svetlikale in ki so jih opazovali skozi dolga desetletja. Bile so tako visoko, da so odsevale solnčno svetlobo, ko je bila pod njimi že polna tema. Znanost je kmalu pojasnila izvor teh čudnih, nikoli prej opazovanih oblakov. Ugotovila je, da so ostanek dima in prahu ali, kakor so pozneje domnevali, vodne pare in vodikovega plina, ki ga je pognala v te silne višine znana vulkanska katastrofa na sundjskem otoku Krakatavu leta 1885. To, da so se pojavljali ti oblaki tako dolgo časa skoraj vedno v isti višini, da niso prodrli preko nje, čeprav so romali široko raztegnjeni okoli vse zemlje, to je podpiralo Wegenerja v mnenju, da jih neka drugače sestavljena atmosferična plast ne pusti višje. Prav tako odločilni za domnevanje takšne meje med stratosfero in neko višjo plastjo pa so bili tudi zanimivi akustični pojavi ob priliki raznih velikih eksplozij in pa zlasti med svetovno vojno, tako za časa, ko so Nemci oblegali Antverpen in med verdunsko ofenzivo. Takrat so opazovali, da je bilo slišati odmev razpokov v daljavi 150 do 300 km od kraja, kjer so se razpoki zgodili. V normalnih prilikah preseže ta razdalja malokdaj 100 km. In še nekaj zanimivega: Med pasom, kjer so se zvočni valovi razširjali neposredno nad površino zemlje, in tistimi velikim razdaljami izredne slišnosti niso slišali nobenega odmeva! To je bilo približno tako, kakor če bi v Trstu sprožili baterijo topov in bi slišali pok v Gorici, v Tržiču, ki je med Trstom in Gorico, pa ne. Tega čudnega pojava si niso znali razlagati drugače nego tako, da se je razširilo zvočno valovanje od izvora proti nebesom, v višini 70 do 80 km je val zadel ob plast, ki je ni mogel prodreti in se je ob nji skrivil ter odbil zopet na zemljo. Ta plast mora obstojati tudi zaradi tega, ker se v njenih višinah vžigajo na zemljo padajoči meteori. V «praznem prostoru», ki bi naj bil po starejših teorijah, nad višino 70 do 80 km, bi se ne trenjali ob nobeno oviro in bi torej tudi ne zagoreli. Vse to je pripomoglo, da so dognali eksistenco tretje plasti nad stratosfero. Ker jo sestavlja pretežno vodikov plin, so jo imenovali «vodikovo sfero». V nji se dogajajo najštevilnejši pojavi severnega sija in sicer oni v obliki bolj ali manj premih žarkov; novejše raziskave pod zelo ugodnimi opazovalnimi pogoji so dognale tudi to, da izhaja iz te plasti ob večernem in jutranjem zoru rahel, modrikast soj, ki bi ne bil nič drugega nego odsev solnčnih žarkov od plinov v tem pasu. Najvišja meja tega pojava bi bila pri 214 km nad zemeljsko površino. Tam bi bila torej tudi meja vodikove sfere.

Toda ozračja s tem še ni konec. Vzplamenevanje meteoritov se dognali v višini do skoraj 300 km, polarni (severni) sij v ločni obliki se prikazuje včasih v višini od 400 do 500 km. Nad vodikovo sfero mora biti še četrta ozračna plast! Iz česa je sestavljena? Tega ne vemo natanko. Spektroskopična opazovanja polarnega sija in sicer že tistega v vodikovi sferi so dala znanstvenikom povod za domnevo, da eksistira tudi v zemeljski atmosferi silno lahek plin, koronij, isti ki tvori baje tudi takozvano «korono» okoli solnca. V najnovejšem času obstoj takšnega plina, tako na zemlji kakor na solncu, odločno zanikujejo. Na vsak način pa stoji trdno, da zemeljskega ozračja do višine 500 km še ni konec. Kaj potem? Teoretično bi morala ležati zadnja meja atmosfere tam, kjer zemeljska težnost ni več sposobna, da bi pridržala pline v svojem območju. Od tam dalje bi se razprostiral prazni prostor. Toda znanost je dokazala, da o absolutno praznem prostoru, vsaj v notranjem delu našega planetnega sistema, ni govora. Zdi se, da se vrši med solncem in planeti neprestana izmenjava plinov in neskončno drobnih delcev trde snovi. S planetov letajo ti plini in ti delci proti solncu od tiste meje, kjer jih težnost posameznih planetov ne more več pridržati; od solnca jih poganja proti planetom svetlobni tlak. Torej smo še zelo daleč od «praznih» daljav med solncem in njegovimi premičnicami.

K koncu naj še omenimo, da so smatrali nekateri učenjaki tudi takozvano «zodiakalno svetlobo» za plast zemeljske atmosfere in sicer za najskrajnejšo. Vendar jo drugi pripisujejo območju solnčne atmosfere in ne zemeljske.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Izginil in se zopet pojavil

Otok Falcon je pred nedavnim časom izginil v morje. Otok Falcon spada k fiškemu otočju v Polineziji v Tihem oceanu. Nenadoma se je pa ta otok zopet pojavil nad morsko površino in njegov ognjenih bljuje.

Prav nič se ni poboljšal.

V Genovi je Andrej Pedralf, znan žepni tat, odsedel svojo petletno zaporno kazen. Ko so ga te dneve izpustili iz zapora, in je po petih dolgih letih zopet stopal prost po genovskih ulicah, je uporabil priliko in ukradel bogatemu Braziljancu listnico s štiridesetimi tisočaki v lirah. Toda to pot ni imel sreče. Ali se mu je bila roka v ječi polenila, ali je prišel popolnoma iz vaje, se ne ve, toliko je gotovo, da ga je nekaj trenutkov nato že zagrabila krepka pest javnega agenta in je moral zopet tja, odkoder so ga bili pravkar izpustili.

Tekma za prvenstvo

V Buenos Aires-u, glavnem mestu Argentinije, se bije že precej časa hud boj med Kubancem Capoblanco in Rusom Aljehinom. — Doslej sta igrala enajst iger. Oba imata po dve točki, kajti štejejo se le one igre, ki so dobljene in ne one, ki so se končale negotovo. Teh slednjih je pa bilo sedem. — Kdor prej dobi šest iger, zmaga. Konec tekme se pričakuje komaj v novembru.

Prodal ženo

V mestu Sciacca (pokrajina Girgenti, Sicilija) je oblast zaprla brivca Štefana Sabelo, ki je bil naznanil sodniji nekega Ruso radi nevarne pretnje. Sodnija se je bavila s to ovadbo in pri tem odkrila, da se je Sabello pred dvema letoma poročil z Ano Magiovi, da jo je pa odstopil radi slabih finančnih razmer svojemu prijatelju Russu, s katerim je sklenil pismeno pogodbo. Sabella mu je dal po pogodbi ženo, Russo bi mu pa moral dati hkrati dva tisoč lir. Toda Russo se ni držal pogodbe, marveč je hotel plačati kupnino v obrokih. Sabello je skušal doseči popolno plačilo s tem, da je pretepal svojo ženo, radi česar se je Russo jezil in grozil Sabelli z orožjem. Sabelli je šel in naznanil sodniji Russa radi grožnje in tako je prišla vsa ta nečedna kupčija na dan.

Aleksander Blok.

Aleksander Blok je znani ruski pesnik revolucije, ki je pred kakimi šestimi leti umrl. Ne dolgo od tega so izšla v leningradski založbi «Akademija» pisma, ki jih je pisal svojim sorodnikom. V teh pismih se ponovno dotika aktualnega vprašanja «Rusija in Evropa». Blok je zelo hrepenel po inozemstvu, da bi pozabil rusko politiko, rusko nezmožnost in se iztrgal iz ruske mlakuže, ter bi postal človek. Ko pa je potoval v inozemstvo, je bil zelo razočaran. Pisal je: «Evropsko življenje je ravno tako ogabno kakor rusko. Edina dežela, v kateri je sploh mogoče živeti, je končno vendarle Rusija.» Od vseh evropskih dežel, ki jih je prepotoval, mu je ugajala Nemčija najbolj. Kmalu na to pa se je izrazil: «Od Rusije si obetam samo vsakovrstne svinjarije, drugega nič!»

Zadnja številka poljskega literarnega lista «Wiadomości Literackie» objavlja o Aleksandru Bloku daljši članek izpod peresa Sergija Kulakovskega, v katerem poudarja članka razmerje tega velikega ruskega pesnika do Poljske.

Gibraltarski predor.

Španski topničarski podpolkovnik Jevenois se bavi v svoji zadnji knjigi «El tunel submarino del Estrecho de Gibraltar» s predorom, ki naj bi vezal Gibraltar z afriško obalo. Če so Amerikanci zgradili pod reko Hudsonom pri New Yorku šest predorov, če so že načrti izdelani za predor med Francijo in Anglijo pod Rokavskim kanalom, je tudi predor pod morsko ožino pri Gibraltarju mogoč. Dolg bi bil kakih 30 km. Ta predor bi pospešil tudi mednarodni promet. Vožnja iz Madrida v Kairo bi se skrajšala za štiri dni. Ko bi bil zgrajen še predor pod Rokavskim kanalom, bi imela Anglija neposrednjo zvezo s svojimi kolonijami v južni Afriki. Po računu pisatelja bi se gradil ta predor pet let in bi znašali stroški 300 milijonov pezet.

Kako hiti svetloba?

Svetloba napravi v eni sekundi pot, dolgo 300.000 km. Doslej se je tako učilo in tako tudi računalo. Amerikanskemu učenjaku Michelsonu se je pa zdelo to število le preveč zaokroženo. Zato se bavi že od l. 1924. sem s tem, da točno in natančno zmeri hitrost svetlobe oziroma luči. Pri svojih poskusih je uporabljal Foucaultovo reflekstjsko metodo s pomočjo vrtečega se zrcala. Poskusi so se vršili na vrhu gore Wilson in so se uporabljale črte od tu do gore Antonio (70 km) in do gore San Jacinto (131 km). Michelson je ugotovil, da znaša hitrost svetlobe v eni sekundi 299.796 km.

Vstala je in je šla plesat.

Žena nekega delavca v Anzinu (Pas de Calais na Francoskem) je prišla pozno ponoči s plesišča domov, kjer jo je čakal mož že nekaj ur. Nastal je radi tega med zakonskima prepir. Kakor se pri tem rado dogaja, se je iz tega besednega prepira vnel pretep. Med pretepom je pa delavec zagrabil svojo ženo in jo vrgel skozi okno s prvega nadstropja. In žena je lepo vstala, si pretipala kosti, če so še cele, in se vrnila na plesišče, mož je pa doma zaman čakal, kdaj pridejo ponj orožniki.

Ljubosumna sestra.

Brivec Oreste Ballin v Rimu se je zaročil z Bertocco. Njena mlajša sestra je tudi gojila nade, postati žena brivčeva, zato jo je zaroka grozno vznemirila. Oba, svojo sestro kakor tudi svojega bodočega svaka je večkrat ogrožala. Zato so se vsi bali njenega nastopa pri poroki. Na dan poroke je dal brivec po agentih nadzorovati hišo, da bi svakinja ne napravila kakega škandala. Kmalu po odhodu svatov v cekev je izstopila iz hiše stara skljućena ženska, ki se je komaj in komaj premikala. Ko je pa prišla za vogal v drugo ulico in je agenti niso mogli več videti, jo je pobrisala v cerkev in preklela sestro pred oltarjem. Našemila se je bila v staro žensko in tako se ji je posrečilo ubežati čuječemu očesu agentov. Ljubosumno sestro so seveda zaprli.

Nabiratelj ur.

Amerikanski milijonar Pierpont Morgan nabira ure. Njegova zbirka je menda največja taka zbirka ne samo v Zedinjenih državah, ampak tudi na svetu. Sodaj se mu je posrečilo kupiti od nekega Berlinčana njegovo zbirko, za katere je odštel kupnino v znesku pet in dvajset milijonov lir.

Sredstvo zoper vse bolečine.

V Rigi ob Baltu je prodajal kramar Janis Pelaga med drugo drobnarijo tudi čudodelna sredstva, ki pomagajo posebno v ljubezni. To je vedela tudi šestnajstletna deklica, ki se je bila zaljubila v mladeniča, toda brez vsakega uspeha, ker ta je ni maral. Vse svoje prihranke je nesrečno zaljubljeno dekle spravilo skupaj, šla k čudodelnemu trgovcu in si nabavila prašek in ga dala mladeniču, da ga je zaužil. Uspeh tega praška je bil nepričakovan, mladenič je dobil ščipanje po trebuhu, dekle zaušnico od mladeniča, trgovec pa šest mesecev zapora.

Dragoceno mrtvo morje.

Amerikanci so izračunali, da je vrednost Mrtvega morja v Palestini dvakrat tako velika kakor znaša vse amerikansko nacijonalno premoženje, in to niso mogoče fantazije, marveč so posledki uradnih, na znanstvenih podlagah, temelječih raziskovanj. Mrtvo morje je prebogato z najrazličnejšimi solmi. Kuhinjske soli je v Mrtvem morju za 11.900 milijonov ton. Največjo vrednost pa tvorijo velikanske količine magnezijskega klorida, ki ga je 22 milijard ton. Nekaj manj je bromskih soli in kalijevega klorida. Ako bi se iz tega proizvajal kalij, bi ga bilo toliko, da bi mu takoj padla cena na svetovnem trgu za celih petdeset odstotkov. Ne bo dolgo in ob Mrtvem morju bodo vzrastle velikanske kemične tovarne, kajti pravkar omenjene soli so v dobi kemije važnejše in dragocenejše od zlatih žil. Bližina Mrtvega morja postane potemtakem važno industrijsko središče vsega sveta, kajti tam okrog se bo v doglednem času nahajalo največ kemičnih tovarn, ki bodo pocenile v prvi vrsti umetna gnojila.

Od stopnje do stopnje.

Gene Tunney, ki je pred dvema tednoma premagal v boksanju prejšnjega svetovnega mojstra Dempsey-ja, je postal kar črez noč slaven mož. Slaven in pa bogat. Te dneve so se obrnili do njega amerikanski novinarji z raznimi vprašanji. Izjavil jim je sledeče: «Boksal se bom do pet in tridesetega leta in se bom umaknil z bojišča, preden me bo kdo premagal. Nato si bom izbral poklic, ki se bo ujemal z mojimi prihranki in z mojim premoženjem.» Kak poklic bo to, ni hotel izpovedati. Vkljub temu se je kmalu zvedelo, da je njegova najprisrčnejša želja postati ali poslanik ali pa finančni minister.

NOVI URNIK
tržaško - openskega tramvaja

Novi urnik bo veljal od 1. oktobra 1927. do 31. maja 1928.

Odhodi iz Trsta, trg G. Oberdan:
6.20 7.00 7.16 7.32 7.48 8.04 8.20 8.36 9.00 9.24 9.48 10.12 10.36 11.00 11.24 11.48 12.04 12.20 12.36 13.00 13.24 13.48 14.12 14.36 15.00 15.24 15.48 16.12 16.36 17.00 17.24 17.48 18.12 18.36 19.00 19.24 19.48 20.12 20.36 21.00* 21.24 21.48* 22.12 22.36* 23.00 23.48 0.30.

Odhodi z Opčin:
5.45 6.12 6.36 7.08 7.24 7.40 7.56 8.12 8.36 9.00 9.24 9.48 10.12 10.36 11.00 11.24 11.40 11.56 12.12 12.36 13.00 13.24 13.48 14.12 14.36 15.00 15.24 15.48 16.12 16.36 17.00 17.24 17.48 18.12 18.36 19.00 19.24 19.48 20.12* 20.36 21.00* 21.24 21.48* 22.12 23.00 23.48.

Ravnateljstvo si pridržuje pravico odrediti izredne vožnje izven onih, določenih po urniku.

Odhodi iz Trsta na opensko železniško postajo in nazaj:

Trst:	6.20	11.24	17.24	18.12
Opčine:	6.52	11.56	17.56	18.44
Op. postaja:	7.00	12.04	18.04	18.50
—				
Op. postaja:	6.46	14.54	20.28	
Opčine:	7.08	15.00	20.36	
Trst:	7.40	15.32	21.08	

Avtomobilna črta
Trst-Lokev-Divača-Senožeče
PODJETJE BRUNELLI
Odhodi iz Piazza Oberdan.
Vozni red od 1. oktobra do 31. marca.
Iz Trsta v Senožeče ob 16·15. Iz Bazovice ob 16·45. Iz Lokve ob 17·—. Iz Divače ob 17·10.
Iz Senožeč v Trst ob 7·30. Iz Divače ob 7·50. Iz Bazovice ob 8·15.
Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13·—. Trst-Senožeče in nazaj L 16·—.

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
Kupuje zlato, srebro in krone. Popravlja in prodaja zlatenino. — Cene zmerne.

Naročajte in širite „EDINOST“

Zobozdravnik
Dr. SARDOČ D.
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani št. 16, II. (pred Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje“ na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.
Najstarejši slov. denarni zavod

Izšel je roman
NEMEZA
Cena L 6·—, po pošti L 7·50

BEVKOV ROMAN
Jakec in njegova ljubezen
JE IZŠEL
Cena mu je L 2·50; po pošti L 3·—
Na prodaj bo pri vseh dosedanjih razprodajalcih.

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Šiška, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Glavnica in rezerve Dinarjev 60,000.000.- Telefon 5—18, 22—98
PODRUŽNICA V TRSTU
CENTRALA V LJUBLJANI
Glavnica in rezerve Dinarjev 60,000.000.- Telefon 5—18, 22—98
Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4½%, na tekočih računih po 5%, vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.
Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metkovič, Novi Sad.
Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo
Blagajna je odprta od 9½-12½ in od 14½-16
Podružnice: Novo mesto, Prevalje, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split. - Sezonska ekspozitura: Rogaška Slatina.